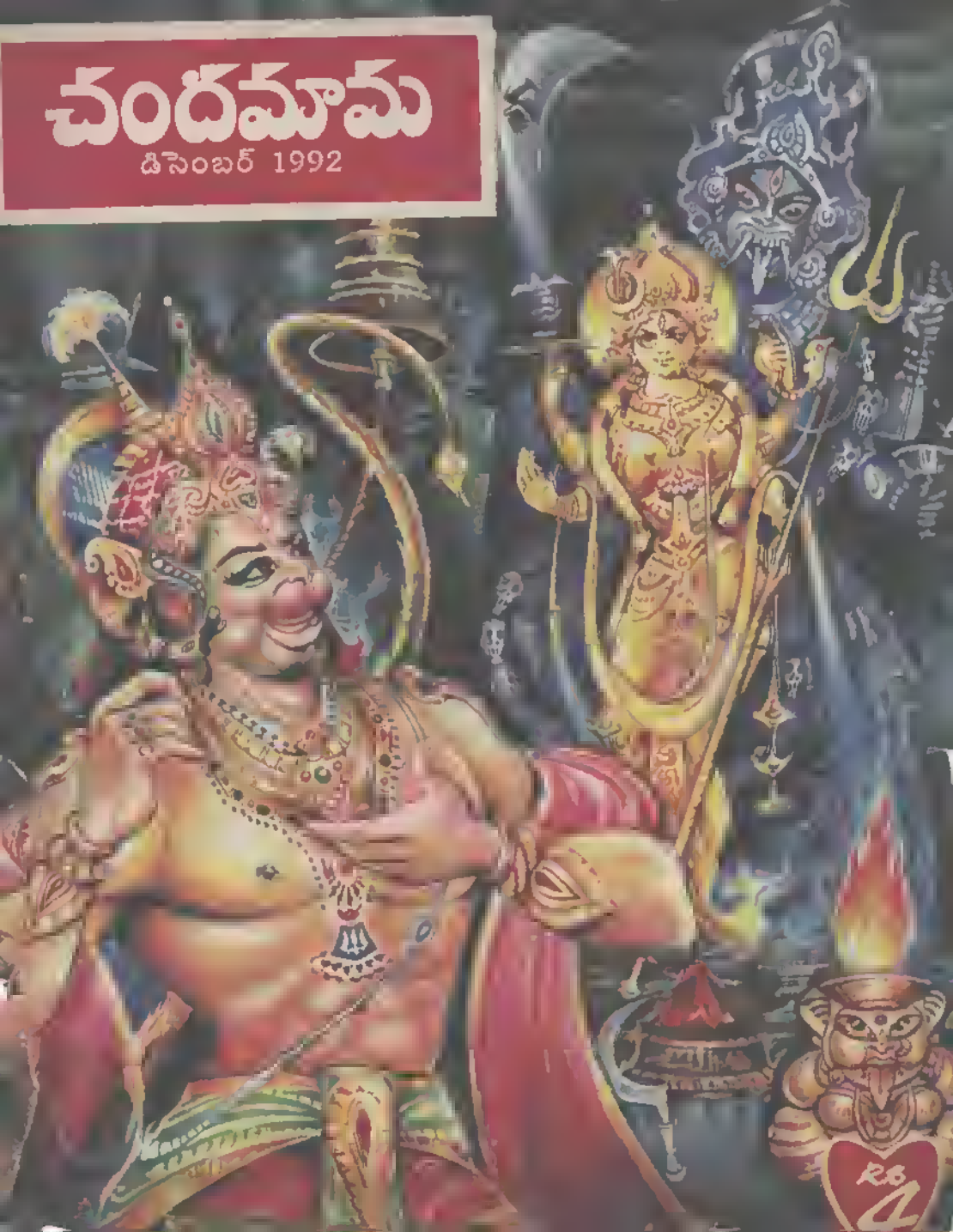

చంద్రమామ

డిసెంబర్ 1992

ಪಟ್ಟಿ ಮಗ್ಗುಲ
ದಾಖಲೆ

ಪ್ರವಾಸಿ ದಾಖಲೆ
ದಾಖಲೆ

ದಾಖಲೆ
ದಾಖಲೆ

ದಾಖಲೆ
ದಾಖಲೆ

ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಲಾಕ್ವಾಂಟ್ ದಾರಿಲೊ ವೆಚ್ಚಂಡೆ

చందమామ విజయం
కంట్రీస్

నాగిరెడ్డి - చక్రపాణి
సాహిత్యం

జ్యోతిషానందం

ప్రభుత్వం నామినేట్ చేసిన ప్రజాసేవకు

డి.వి.నరసరాజు

బి.వెంకట్రామరెడ్డి

మూలము: నాగిరెడ్డి

మీరు చదువుతున్నారా?

వనిత

అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరంలో
ఉదయించి పద్దెనిమిది సంవత్సరాలుగా
మన వనితల వికాసానికి తోడ్పడుతున్న

ఏకైక పత్రిక

వనిత

నెలతల ప్రియ నెచ్చెలి

వనిత

విజ్ఞానానికి వికాసానికి వినోదానికి

చండా వివరాలకు :

డాక్టర్ విజెన్సిస్, చందమామ బిల్డింగ్స్, వడపళని, మద్రాసు - 600 026

తన కలలు చెదిరి పోనీయకండి.
అవి నిజం కానివ్వండి.
అందుకై చేపట్టండి బాలల కానుక వృద్ధి నిధి.

మీ బిడ్డకు, తనతబాబు పెరిగే కానుక నొకదాన్ని ఇవ్వండి. యూనిట్ ఫ్రస్ట్ వారి బాలల కానుక వృద్ధి నిధిలో పెట్టుబడి పెట్టండి. మీ బిడ్డకి 21 ఏళ్లు వచ్చే నరకల్లా, మీ పెట్టుబడి మొత్తం తన అవసరాలు పూర్తిచేడంలో సహాయపడడానికి తయారుగా వస్తుంది.

మీరు ఒకేసారిగా కొంత మొత్తం కానుకగా ఇవ్వవచ్చు. లేదా ఏలేటా కొద్దిసేటి మొత్తాలు చేర్చుతూ రావచ్చు. ఏ వద్దతె ఎంచుకున్నా నరే. తనకి 21 ఏళ్లు వచ్చే నరకల్లా లక్షాధికారి అయ్యేలా చూడచ్చు. (తనకి అవసరమైతే 18 ఏళ్ల వయస్సులో డబ్బు వాపసు తీసుకునే వసతి ఉంటుంది).

యూనిట్ ఫ్రస్ట్ వారి బాలల కానుక వృద్ధి నిధి. ఎందుకంటే రవంత ముందాలోపనతో బంగారమంటే భవిష్యత్తుకు బాట వేయవచ్చు.

దరఖాస్తు పాత్రాలు యూనిట్ ఫ్రస్ట్ శాఖలలోను, బ్యాంకులన్నిటిలోను, కలెక్టర్ సెంటర్లలోను స్వీకరించబడుతాయి.

దరఖాస్తు ఫారం గల కరవత్రం కోసమై ఏ యూనిట్ ఫ్రస్ట్ శాఖలోగానీ, ముఖ్య ప్రతినిధి లేదా ఏజెంటు వద్దగానీ సంప్రదించండి.

Branch Offices: • Hyderabad Ph: 240030 • Vijayawada Ph: 63964
• Visakhapatnam Ph: 50276

బాలల కానుక వృద్ధి నిధి
13% 14% డివిడెండు

బోనస్ ప్రతి
శు 3 ఏళ్లకొకసారి

యూనిట్ ఫ్రస్ట్
ఆఫ్ ఇండియా

22 మిలియన్ల మంది పైగా యూనిట్ స్వంతదాగ్ నేవరై అంకితం.

సత్కారితే పెట్టుబడులన్నిటిపైనా మార్కెట్ రిస్క్కు ఉంటుంది. పెట్టుబడి పెట్టే ముందుగా మీ పెట్టుబడి నెలపాదానుగానీ, ఏజెంటుగానీ సంప్రదించండి.

SAKSHI, 1985 92, TE B

చందమామ

సంస్థాపకుడు : నాగిరెడ్డి

సంచాలకుడు : చక్రపాణి

ఆనందాన్ని పంచుకుందాం!

క్రైస్మస్ పండుగ సందర్భంగా ప్రపంచమంతటా ప్రజలు బంధుమిత్రులకు తమ క్రైస్మస్ శుభాకాంక్షలు తెలియజేసుకుంటారు. ఈ సమయంలో ఆనంద క్రైస్మస్ శుభాకాంక్షలతోపాటు, సుఖసంతోషాలు తీసుకురావాలనే మౌన సందేశ్యర శుభాకాంక్షలు తెలియజేసే అందమైన లేఖలతో తపాలాకార్యాలయాలు నిండిపోతాయి!

అసలు శుభాకాంక్షలు తెలియజేసే ఈ అలవాటు ఎలా ఆరంభమయింది? తాను పొందే ఆనందాన్ని, అనుభవించే సుఖసంతోషాలను పదిమందితో కలిసి పంచుకోవాలను కోవడం మానవ స్వభావం. మనం నవ్వే చిరునవ్వునూ ఎదుటి వాళ్ళకు తెలుస్తుంది. వాళ్ళు నవ్వి తమ ఆనందాన్ని వ్యక్తం చేయకుండా ఉండలేరు. ఓర్వలేనిగుణం ఉన్నవాళ్ళు లేప్పు మిగతా అందరూ ఎదుటి వాళ్ళు సంతోషంగా ఉంటే చూసి ఆనందిస్తారు.

ఓర్వలేనిగుణం మనిషికి దుఃఖం కలిగిస్తుంది. కాబట్టి దానిని దగ్గరికి రానియకూడదు. మనసులో, మాటలలో, చేతలలో ఎదుటి వాళ్ళకు హాని తలపెట్టకుండా, బాధలలో ఉన్న వాళ్ళను ఆదుకుంటూ, మంచి పనులు చేసే వాళ్ళను మెచ్చుకునే ఆరోగ్యకరమైన మనస్తత్వాన్ని పెంపొందించుకోవాలి. అప్పుడే అందరూ ఆనందంగా సుఖశాంతులతో జీవించడం సాధ్యమవుతుంది. మనుషుల మధ్య సమానత్వం ఉన్నప్పుడే ఈ సుఖ శాంతులు కలకాలం వర్ధిల్లుతాయి. కాబట్టి కేవలం పండుగలూ పర్వాల సందర్భంలో మాత్రమే కాదు; సర్వవేళలా మనవులందరూ సుఖశాంతులతో తులతూగా లన్న ఆకాంక్ష మన అందరి హృదయాలలోనూ ఉండాలి. అందుకోసం ప్రతి ఒక్కరూ కృషి చేయాలి!

సంపుటి 90

డిసెంబరు '92

సంచిక : 6

విడిప్రతి : 4.00

సంవత్సర చందా : 48.00

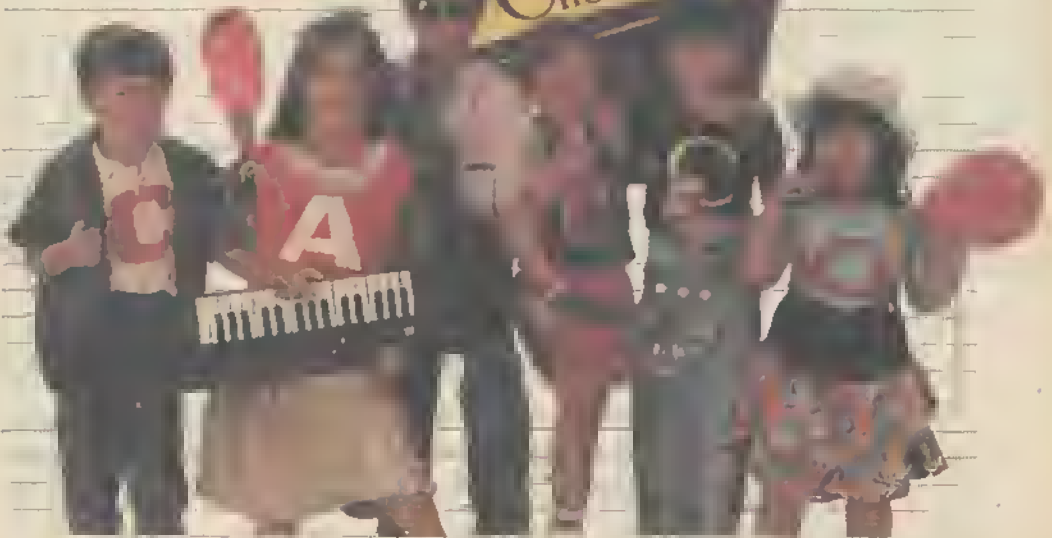

పాడుదాం తీయగా క్యంప్రో పాట!

పాట మీగడ నందినది. కమ్మని కలలా రుచికరమైనది.

జది-నారు నచ్చిన చక్కని చాక్లెట్ క్యంప్రో శ్రీమి మిల్క్ చాక్లెట్.

భారతదేశపు అతిపెద్ద అల్పాధునిక కర్మాగారం నుండి,
క్యంప్రో లిమిటెడ్, మంగుళూరు.

H K SWAMY/BBD CL 10117 TL

నోబెల్ శాంతి బహుమతి

ఈ సంవత్సరం నోబెల్ శాంతి బహుమతి కూడా ఒక స్త్రీకే లభించింది. గత సంవత్సరం మియాన్మార్ (బర్మా)కు చెందిన శ్రీమతి ఆంగ్ సాన్ సూకీకి లభించింది. ఈయేడు, స్వదేశాన్ని వదిలి మెక్సికోలో ప్రవాస జీవితం గడుపుతున్న గ్యాటిమాల వీరాంగన కుమారి రిగోబెర్తా మెంచూకు లభించింది.

ఆమెను గురించిన ప్రశంసాపత్రంలో, “స్వదేశంలోనూ, అమెరికా ఖండంలోనూ, ప్రపంచంలోనూ విభిన్న జాతుల మధ్య, సంస్కృతులమధ్య, సమాజాల మధ్య నెలకొన్న భేదాలనూ, ఘర్షణలనూ తొలగించి, శాంతి సామరస్యాలను ఏర్పరచే అద్భుత శక్తికి ప్రతీకగా ఆమె ఉంటున్నది,” అని నోబెల్ అవార్డు కమిటీ పేర్కొన్నది.

ముప్పై మూడు సంవత్సరాల క్రితం, మెంచు ఒక పేద కుటుంబంలో జన్మించింది. గ్యాటిమాలాలో గత మూడు దశాబ్దాలుగా సాగుతున్న అంతర్యుద్ధంలో చిన్నాభిన్నమైపోయిన కుటుంబం వాళ్ళది. పలు మధ్య, దక్షిణ అమెరికా దేశాలలాగే, గ్యాటిమాలా కూడా యూరపు దేశాల నుంచి వచ్చి స్థిరపడిన వారికీ-అంతకు పూర్వం నుంచే అక్కడ ఉన్న స్వదేశీయులైనరెడ

ఇండియన్లకూ మధ్య ఏర్పడిన ఉద్రిక్తతనూ, ఘర్షణలనూ అనుభవిస్తున్నది. 1970-80 సంవత్సరాలలో అక్కడి స్థానికులను దారుణంగా అణచివేయడం జరిగింది. ధనికులైన భూస్వాములూ, సైనికులూ జరిపిన దారుణమైన ఉచకోతలో మెంచు తన తల్లితండ్రులనూ, ఒక సోదరుణ్ణి కోల్పోయింది. అప్పుడామె వయసు ఇరవై ఏళ్ళు మాత్రమే. అయితే, ఆ క్షణం నుంచి ఆమె, తన ప్రజల హక్కుల కోసం పోరాడడానికి పూనుకున్నది. గ్యాటిమాలా సైనికులతో పోరాడవలసి రావడంతో ఆమె గెరిల్లా యుద్ధ

పద్ధతులను చేపట్టవలసివచ్చింది. అనాటికే భద్రతాదళాలు 50,000 మంది గ్వాటెమలా స్వదేశీయులను హతమార్చింది. వాళ్ళలో అధిక సంఖ్యాకులు రెడ్ ఇండియన్లు, ముప్పై సంవత్సరాలుగా నడుస్తూన్న పోరాటంలో ఇప్పటివరకు దాదాపు 1,20,000 మందిప్రాణాలు కోల్పోయారు.

మెంచురాజకీయకార్యకలాపాలు హింసాత్మకమైనవి కావు అని చెప్పలేకపోయినప్పటికీ, ఆమె సిద్ధాంతాలు మాత్రం శాంతి సామరస్యాలకూ, నహజీవనానికీ, దోహదం చేసేవనడంలో సందేహం లేదు. ఆమె సాగిస్తూన్నపోరాటం, చేస్తూన్న కృషి మానవ హక్కుల పరిరక్షణకూ, అభివృద్ధికీ ఎంతో దోహదం చేస్తున్నవి.

ఈ విషయంగా నోబెల్ అవార్డు కమిటీ ప్రతినిధి ఒకరు ఇలా అన్నారు: "అమెరికా

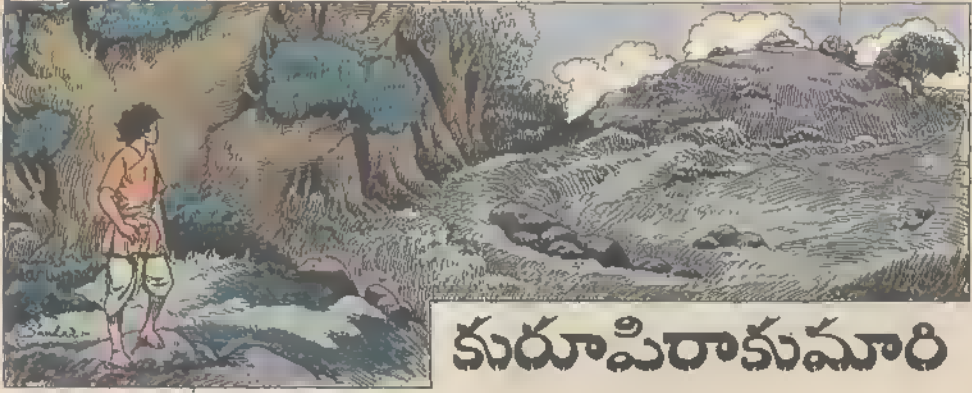
లోనూ, ప్రపంచవ్యాప్తంగానూ ఉన్న స్వదేశీ ప్రజల సమస్యల సరైన అవగాహనకు, మెంచూకు ఇచ్చిన ఈ శాంతిబహుమతి దోహదంచేయగలదని విశ్వసిస్తున్నాము."

ఐరోపా నావికుడు క్రిష్టఫర్ కొలంబస్ అమెరికా ఖండంలో

అడుగుపెట్టి 500 సంవత్సరాలు పూర్తయిన సందర్భంగా అమెరికా ఖండంలో ఘనంగా ఉత్సవాలు జరుపుకుంటున్న ఈ సందర్భంలో, మెంచూకు నోబెల్ శాంతిబహుమతి లభించడం గమనించతగ్గ విశేషం.

తనకు నోబెల్ బహుమతి లభించిందన్న వార్త తెలిసినప్పుడు మెంచు, "పోరాటంలో తమ జీవితాలనూ, ప్రాణాలనూ అర్పించిన వారి గొంతుకలు న్యాయంకోసం ఘోషిస్తున్నాయి. అంతా అయిపోయిందన్న నిస్పృహతో గత కాలంలో జీవించవలసిన అవసరం లేదు. చరిత్రలో నూతన అధ్యాయాలు రాయడానికి కావలసిన చాలా పుటలు మన ముందు ఉన్నాయి" అన్నారు ఎంతో విశ్వాసంతో.

1992 వ సం॥ ఇతర నోబెల్ బహుమతి గ్రహీతలు: ప్రాన్స్ కు చెందిన ప్రొఫెసర్ జార్జ్ చార్పాక్ (భౌతిక శాస్త్రం); అమెరికాకు చెందిన ప్రొ॥ రుడోల్ఫ్ ఎ. మార్కస్ (రసాయనిక శాస్త్రం); అమెరికాకు చెందిన ప్రొఫెసర్ ఎడ్మండ్ ఫిషర్, డా॥ ఎడ్విన క్లెప్పీ (వైద్యశాస్త్రం) ప్రొ. గ్యరీ ఎఫ్. బెకర్ (ఆర్థికశాస్త్రం) వెస్ట్ ఇండిస్ కు చెందిన వాల్కాట్ సాహత్యం).

కురూపిరాకుమారి

రాజుపాలెం అనే ఒక కుగ్రామంలో వుండే పార్థుడనే యువకుడికి, ఇక ఆ గ్రామంలో వుండాలనిపించలేదు. తండ్రి చేసిపోయిన అప్పలు తీర్చడానికి, ఉన్న ఒక్కఇల్లా అమ్మవలసివచ్చింది. వాడు బతుకుతెరుపు కోసం, ఒకనాటి సూర్యోదయంవేళ, ఆ గ్రామంవదలి, రాజధానినగరానికి ప్రయాణ మయ్యాడు.

మధ్యాహ్నానికల్లావాడు అడవిమధ్యవున్న చింతలదిబ్బ ప్రాంతంచేరాడు. అక్కడ దిబ్బ మీద గుడిసె ఒకటి వున్నది. మంచినిళ్ళ కోసం వాడు ఆ గుడిసెను నమిపించాడు. ఆ గుడిసె మంత్రాల మరిదమ్మది. పాతి కేళ్ళుగా, ఆమె ఆ గుడిసెలో ఒంటరిగా నివసిస్తున్నది.

పార్థుడు నాలుగుసార్లు గట్టిగా కేకవేసి పిలిచాక, మంత్రాలమరిదమ్మ, గుడిసె తలుపులు తీసి బయటకు వస్తూ, “ఎవడ్రా

వాడు? ఏమా దైర్యం? నా అంతదాన్ని, అలా కేకవేసి పిలవడమే, అ!” అన్నది కోపంగా.

మరిదమ్మ నుదుటి మీద పెద్ద ఎర్రని బొట్టు, మెదనిండా రకరకాల పూసల దండలు, జడలుకట్టిన రాగిరంగు జుట్టు, పిల్లికళ్ళు, తీవ్రమైన కంఠస్వరం — ఇవన్నీ చూసి కాస్త భయపడ్డాడు పార్థుడు.

అయితే, వాడు తనని తాను సర్దుకుని, “మాంచి ఎండనపడివచ్చాను. కాసిని మంచి నీళ్ళిచ్చి పుణ్యంకట్టుకో అత్తా!” అన్నాడు.

అదివిని మరిదమ్మ, “వరసలు కలిపే వాళ్ళంటే, నాకు చచ్చేంత చిరాకురా, అబ్బీ! సరే, నీళ్ళేంఖర్చు! ఏకంగా కోడికూర, రొట్టెలు తిని కాస్తేపు నడుం వాల్చి చల్లపడ్డాక వెళు దువు గాని, లోపలికి రా!” అంటూ గుడిసె లోకి దారితీసింది.

అక్కడ మరిదమ్మ పెద్ద విస్తటిలో వడ్డించిన కోడి కూరా, రొట్టెలూ తింటూ

మాచిరాజు కామేశ్వరరావు

పార్థుడు, “అద్భుతమైనకూర; అమోఘమైన రొట్టెలు! నిజంగానే నీచేతిలో ఏదో మంత్రం వుంది అత్తా!” అన్నాడు.

ఆ మాటలకు మరిడమ్మ పొంగి పోయింది. సాయంత్రం పార్థుడు నగరానికి బయలుదేరబోతుండగా సంగతి తెలుసు కున్న, మరిడమ్మ, “అక్కడ నీకు తెలిసిన నాభివరైనా వున్నారా? నీ దగ్గర డబ్బేమైనా ఉన్నదా?” అని అడిగింది.

రెంటికిలేదన్నట్టు తలవూపాడు పార్థుడు. మరిడమ్మ పెద్దగానవ్వి, “చూడబోతే నువ్వు సత్తెకాలవునత్తెయ్యలా వున్నావు. ఆ మాయ దారి పట్నంలో నువ్వు నెగ్గుకు రాలేవురా,” అన్నది.

ఏమనాలో తెలిక పార్థుడు మౌనంగా వూరుకున్నాడు. మరిడమ్మ అప్యాయంగా, “ఏ మాట కామాటే చెప్పుకోవాలిరా అబ్బీ! ఏ చక్రవర్తికి లేని కళవుంది, నీముఖంలో. ఆ తలకాయ మీదకి కిరీటం ఒక్కటే తక్కువ!” అన్నది.

“రూపం ఇచ్చిన బ్రహ్మ నుడుటి మీద మంచి రాత రాయలేదు, నన్నేం చెయ్య మంటావు?” అన్నాడు పార్థుడు.

మరిడమ్మ ఒక క్షణం ఆలోచిస్తూ వూరు కుని, “నరే, నాలుగు రోజుల పాటు నా దగ్గరవుండు. అత్త అంటూ వరన కలిపావు. నీ తలరాత సరిచేస్తాను. మన రాకుమారిని నీకిచ్చి పెళ్ళి చేస్తాను,” అన్నది.

“వేళాకోళం ఆడడానికి, నీకెవరూ దొరక లేదా; అత్తా? నువ్వు వుండమంటున్నావు గనక, అలాగే వుంటాను. రాజును చేస్తా నంటూ ఆశ పెట్టనవసరం లేదు,” అన్నాడు పార్థుడు.

మరిడమ్మకు రాకుమారి మీద చాలా అభిమానం. మహారాణి నిండు చూలాలుగా వున్నప్పుడు, మహారాజుతో కలిసి వనవిహారా నికి వచ్చింది. ఆ సాయంత్రం వాళ్ళు తిరిగి పోతూ, మరిడమ్మ వుండే చింతలదిబ్బ ప్రాంతానికి వచ్చారు. ఆ సమయంలో ఒక చిరుతపులి చెట్టు మీదినుంచి రాజున్న రథం మీదికి దూకింది. రాజయితే, ఆ

చిరుతను చంపాడు గాని, రాణి భయంతో కంపించి పోవడంతో పురిటి నొప్పలు ప్రారంభమయ్యాయి. మరిడమ్మ, ఆమెను గుడిసెలోకి తీసుకుపోయి పురుడుపోసింది. రాణి ఒక కురూపి అడవిల్లను కని, బిడ్డను కళ్ళ చూడకుండానే కన్ను మూసింది.

రాజుగారు, ఆ కురూపి తన బిడ్డగా నలుగురికి చూపించడం ఇష్టంలేక, అంతః పురంలోని ఒక రహస్యమందిరంలో వుంచి, బయటి ప్రపంచం తెలియకుండా పెంచాడు. ఆ కురూపి రాకుమారి ఇప్పుడు యుక్త వయస్కురాలయి, రాజు గారికి ఆమె వివాహం గడ్డు సమస్యగా తయారయింది.

పురుడుపోసిన అభిమానంతో, మరిడమ్మ అప్పుడప్పుడూ రాజభవనానికి వెళ్ళి, రాకుమారిని పలకరించి వస్తూంటుంది.

మర్నాడు తెల్లవారుతూనే మరిడమ్మ, పంజరంలో వున్న ఒక రామచిలకను తీసుకుని రాజుగారి దగ్గరకు వెళ్ళింది. రాజు మెను చూసి, "ఏం, మరిడమ్మా! చిలకను వెంట తెచ్చావేం?" అని అడిగాడు.

"నేను లోగడ వచ్చినప్పుడు, రాకుమారి చిలక కావాలన్నది, మహారాజా!" అంటూ బొంకేసింది మరిడమ్మ.

రాకుమారి పంజరంలో వున్న చిలకను చూసి మురిసిపోతూ, "దీనికోసం బంగారు పంజరం చేయిస్తానవ్వా!" అన్నది.

"హాయిగా అడవుల్లోనూ, పళ్ళల్లోటల్లోనూ, తిరిగే రామచిలక, నువ్వు బంగారు పంజరంలో బంధిస్తే నుఖంగా వుండగలదా?" అన్నది మరిడమ్మ.

"అడవులూ, తోటలూ ఎక్కడవుంటాయి? ఎలా వుంటాయి?" అని కుతూహలంగా అడిగింది రాకుమారి.

"అవన్నీ నాతో పాటు పస్తే చూపిస్తాను. అక్కడ ఎవరడిగినా, నువ్వు న్నా మనమే రాలివని చెప్పాలి. నిన్నిలా తీసుకెళితే, మీ నాన్న నా తల నరికి కోట గుమ్మానికి వేలాడ దీస్తాడు. నిన్ను చిలకగా మార్చి నావెంట తీసుకు వెళతాను, సరేవా?" అన్నది మరిడమ్మ.

రాకుమారి సంతోషంగా అందుకు ఒప్పు కున్నది. మరిదమ్మ ఏదో మంత్రం చదవ గానే రాకుమారి కాస్తా చిలకగా మారి పోయింది. మరిదమ్మ పంజరంలోని చిల కను గవాక్షంగుండా వదిలిపెట్టి, చిలకగా మారిన రాకుమారిని పంజరంలో పెట్టుకుని తిరుగు ప్రయాణమైంది.

ఆమె గుడిసె చేరే సరికి సాయంత్రం కావస్తున్నది. బయట నులక మంచం మీదవడుకుని వున్న పార్థుడు, మరిదమ్మ వచ్చిన అలికిడికి, “ఎవరు?” అన్నాడు.

“నేనేరా అల్లుడూ! ఏం చూపొనడం లేదా?” అన్నది మరిదమ్మ చిన్నగా నవ్వు కుంటూ.

“అత్తయ్యా! నువ్వు గుడిసెలోంచి అటు వెళ్ళగానే, నేనిక్కడ గుడ్డివాడినైపోయాను!” అంటూ భోరుమన్నాడు పార్థుడు.

మరిదమ్మ వాడి భుజం తట్టి, “దిగులు పడకు! నీకు తప్పక చూపాస్తుంది. ఇదుగో, నా మనమరాలిని వెంట తెచ్చాను. దానికి వైద్యం తెలుసు. త్వరలో నీకు చూపాచ్చేలా చేస్తుంది,” అన్నది.

మరిదమ్మ ఏదో మంత్రం చదివి రామ చిలకను రాకుమారిగా మార్చి, ఒక చిన్న పాత్రలో ‘ఏదో’ పనరు ఇచ్చి, “మా వాడి కళ్ళకు, ఈ పనరు రాయి. నాకవతల పను లున్నవి,” అంటూ గుడిసెలోకి వెళ్ళి పోయింది.

పార్థుణ్ణి చూస్తూనే రాకుమారి చాలా ఆశ్చర్యపోయింది. స్పృహలో అంత అంద మైన వాళ్ళుంటారని ఆమె ఏనాడూ ఊహించలేదు. అయితే, అంత అంద గాడికి చూపు లేకపోవడం, ఆమెను ఎంత గానో బాధించింది.

రాకుమారి, మరిదమ్మ ఇచ్చిన ఆకు పనరు కళ్ళకు పూస్తూంటే, పార్థుడు, “ఎవరు నువ్వు?” అంటూ ఆమె చెయ్యి పట్టుకున్నాడు.

“మరిదమ్మ మనమరాలి. నేను రాసే మందుకు కళ్ళేమైనా మండుతున్నాయా?” అని ఆప్యాయంగా అడిగింది రాకుమారి.

“అదేంలేదు!” అన్నాడు పార్థుడు చిన్నగా నవ్వుతూ.

మరిడమ్మ, రాకుమారికి రామచిలకగా మారడం, తిరిగి మామూలు రాకుమారిగా మారడం ఎలాగో ఆ మంత్రం నేర్పింది. రాకుమారి చీకటిపడే సమయానికి, చిలకగా మారి తన అంతఃపురానికి ఎగిరి పోయింది.

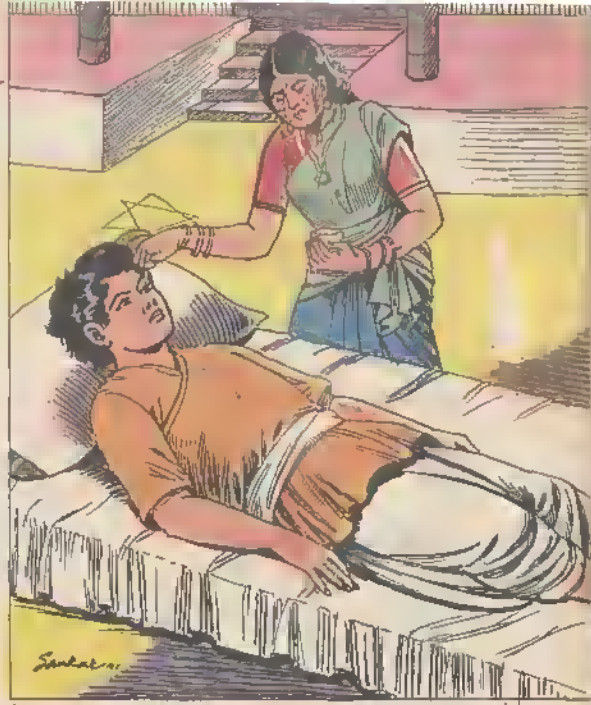
మర్నాడు మధ్యాహ్నం వేళకు రాకుమారి వచ్చింది. వస్తూనే ఆమె పార్థుడికి పసరు రాసింది. ఈ విధంగా పదిరోజులు జరిగింది. తనకు వైద్యం చేస్తున్న, మరిడమ్మ మనమరాలు తన పక్కన లేకుండా, జీవించలేనేమో నన్న భయం పట్టుకున్నది, పార్థుడికి.

ఒకరోజు రాత్రి వాడు, మరిడమ్మతో, “అత్తా, కంటిచూపు తిరిగివస్తే, ఆ చలవ నీ మనమరాలిదే. ఆమెకు అభ్యంతరం లేక పోతే పెళ్ళి చేసుకుంటాను,” అన్నాడు.

“అదేమిట్రా, అబ్బీ! నీకు రాకుమారితో పెళ్ళి జరపాలనుకుంటున్నాను గదా,” అన్నది మరిడమ్మ.

“నాకు ఏ రాకుమారి అవసరం లేదు. పెళ్ళంటూ చేసుకుంటే నీ మనమరాలై చేసుకుంటాను,” అన్నాడు పార్థుడు చాలా పట్టుదలగా.

మర్నాడు వచ్చిన రాకుమారితో, మరిడమ్మ పార్థుడన్న మాటలు చెప్పింది.

“అంతటి అందగాడికి, నేను తగను అవ్వా,” అన్నది రాకుమారి తలవంచుకుని.

“మానాడికి చూపు రాదనే గదా, నీ భయం!” అన్నది మరిడమ్మ.

అందుకు రాకుమారి కంగారుపడి, “అదేంమాట, అవ్వా? ఆయనకు చూపు లేక పోయినా, నాకుందిగా,” అన్నది.

మరిడమ్మ సంతోషంగా, “ఇద్దరికీ ఒకరి మీద ఒకరికి, ఇంత ఇష్టంగా వున్నప్పుడు, ఇంకా దాగుడుమూతలెందుకు? రాజ్యం కోసం గాక, నిన్ను నిన్నుగా ఇష్టపడే వాడి కిచ్చి, నీ పెళ్ళి జరిపించాలని, మీ నాన్నగారి ఆశ! ఇక పార్థుడికి కళ్ళు కనిపిస్తాయితే,” అన్నది.

రాకుమారి ఆనందంగా తన భవనానికి వెళ్ళిపోయింది. మర్నాడు తిరిగి ఆమె రాగానే, మరిడమ్మ, పార్థుడితో, "అల్లుడూ నా మనమరాలోచ్చింది. పెళ్ళిముహూర్తం కూడా పెట్టేశాను. ఒకసారి నీ కాబోయే భార్యనుచూడు," అంటూ మంత్రం చదివి, పార్థుడి కళ్ళను తాకింది.

పార్థుడు కళ్ళు తెరిచి, "ఆహా, నాకు చూపాల్సింది!" అంటూ మరిడమ్మ పక్కనే వున్న, కురూపిరాకుమారిని చూసి చప్పన తలదించుకున్నాడు.

"నా మనమరాలిరూపం, నీకునచ్చలేదా ఏం?" అని అడిగింది మరిడమ్మ.

"నీ మనమరాలంటే, నాకు పంచ ప్రాణాలు. అయితే ఆమె వికారరూపం..." అంటూ నసగాడు పార్థుడు.

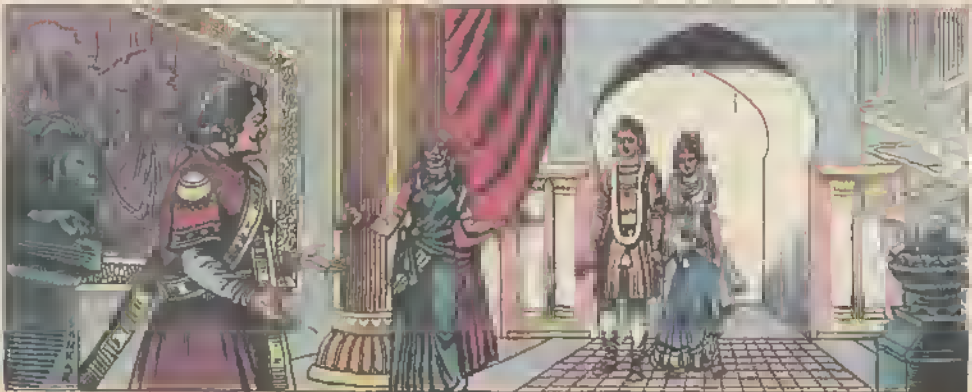
మరిడమ్మ, ఒక చిన్న అద్దం తెచ్చి పార్థుడికిచ్చింది. పార్థుడు అందులో తన ముఖంచూసుకునిభయంతో కెప్పుమంటూ అరిచాడు. నాడి రూపం వికృతంగా మారిపోయింది.

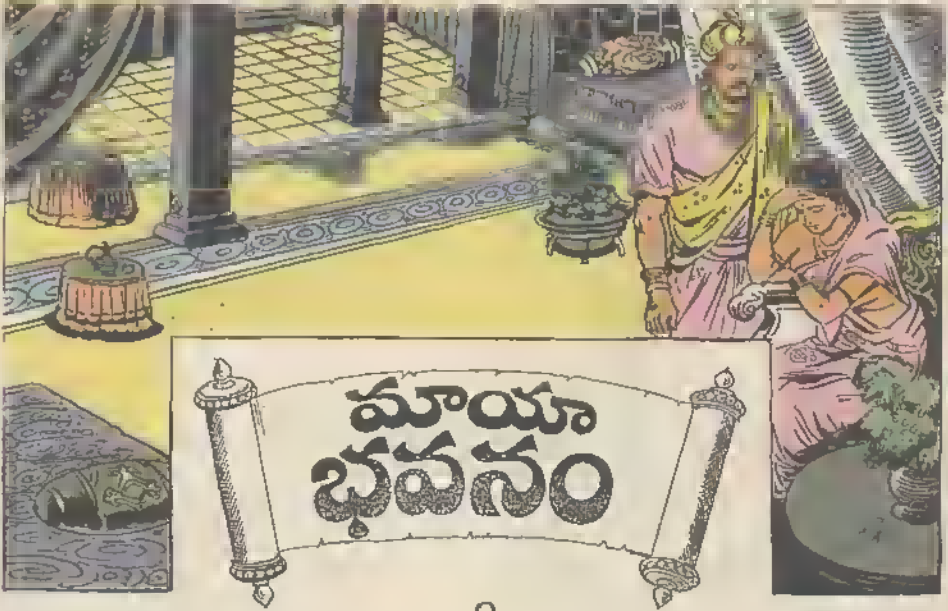
"అల్లుడూ! ఇప్పుడు చెప్పు, నా మనమరాలు నీకు తగిన జోడే గదా?" అంటూ నవ్వింది మరిడమ్మ.

పార్థుడు తలవంచుకుని కొద్దిసేపు ఆలోచించి, "అత్తా, నాలోపున్న మూర్ఖత్వాన్ని పారదోలావు. ఈ పెళ్ళి నేను మనస్ఫూర్తిగా చేసుకుంటాను!" అంటూ మరిడమ్మ అందించిన బంతిపూల దండను కురూపిరాకుమారి మెడలో వేశాడు.

ఆశ్చర్యం! ఆ మరుక్షణం, కురూపిరాకుమారి బంగారు దేహచ్ఛాయతో, అతి లోకసుందరిలా మారిపోయింది. ఆ క్షణమే పార్థుడికి తన పూర్వరూపం వచ్చేసింది.

మరిడమ్మ ద్వారా జరిగినదాని పూర్వాపరాలు విన్న రాజు, రాజ్యం కోసం కాక, కోరి కురూపిగా వున్నప్పుడు తన కుమార్తెను వివాహమాడిన పార్థుణ్ణి ఎంతగానో మెచ్చుకున్నాడు. ఆ తర్వాత కొంత కాలానికి, రాజు కాలధర్మం చెందగా, పార్థుడు రాజై ఎన్నో సంవత్సరాల పాటు ప్రజారంజకంగా రాజ్యపాలన చేశాడు.

9

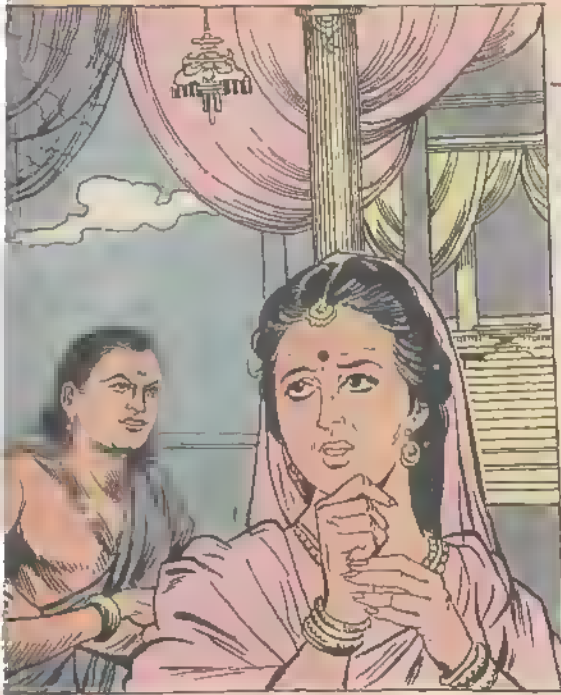
యువరాణి విద్యావతిని వెతకడానికి వెళ్ళిన మహేంద్రనాథుడికి అరణ్యమధ్యంలో ఒక భవనం కనిపించింది. ఆ భవన ద్వారపాలకుడితో అతనికి ప్రేమం పెర్పడింది. మర్నాడు అక్కడి సేవకులలో ఒకడుగా వెళ్ళి మహేంద్రనాథుడు భవనం లోపలి గడులను చూసి వచ్చాడు. అతడు భవనం అవతలివైపు ద్వారంనర్గ కావలాదారుగా చేరాడు. —తరవాత!

“విద్యావతి కనిపించకుండాపోయి, ఒక వారం గడిచి పోయింది. ఇంతవరకూ ఆమె ఎక్కడ ఉన్నదీ తెలియలేదు!” అన్నది రాణి వజ్రేశ్వరీదేవి రాజుతో పట్టరాని దుఃఖంతో.

వీరసేన మహారాజు వెంటనే సమాధానం చెప్పలేకపోయాడు. కొంతసేపు మౌనం వహించి, అతరవాత ఆయన, “విద్యావతిని వెతకడానికి నలుదిశలకూ మన భటులను పంపాము. వాళ్ళల్లో ఇంకా కొంతమంది

తిరిగి రాలేదు. మనరాజ్య పౌరులు కూడా కొందరు యువరాణిని వెతకడానికి వెళ్ళారు. త్వరలో శుభవార్త అందగలదు. విచారిం చకుడేవీ,” అన్నాడు ఆమెను నెమ్మదిగా ఓదార్చుతూ.

“విద్యావతిని వెతకడానికి మీ అనుమతి కోసం ఒక యువకుడు వచ్చాడని చెప్పారు కదా? అతడు ఏమయ్యాడు?” అని అడి గింది రాణి.

“ఆ... అవును, మహేంద్రనాథుడుకూడా ఇంకా రాలేదు. దృఢసంకల్పంతో వెళ్ళిన ఆ సాహసయువకుడు, తప్పకుండా మన విద్యావతి జాడను కనుగొని రాగలడన్న నమ్మకంనాకున్నది!” అన్నాడు రాజు ఎంతో విశ్వాసంతో.

“విద్యావతిని వేరొక దూరరాజ్యానికి అపహరించుకుని వెళ్ళారేమో,” అని తన అనుమానాన్ని వెలిబుచ్చింది రాణి.

“ఆ అనుమానంతోనే నీ సోదరుడు ఉగ్రసేనుడు, పారుగు రాజ్యాలలోని మన వేగులకు ఈ విషయం తెలియజేశాడు. కాబట్టి, నువ్వేమీ భయపడనవసరం లేదు. పైగా, విద్యావతికి గ్రహాల ప్రతికూల దశ

కూడా త్వరలో అంతం కానున్నది. ఆమె మనల్ని చేరే సమయం ఆట్టే దూరంలో లేదు. దైర్యంగా ఉండు. వాచస్పతాచార్యులను రప్పించి యువరాణి గ్రహస్థితి ఎలా ఉన్నదో తెలుసుకుందాం,” అని చెప్పి, రాజు ఒక భటుణ్ణి పిలిచి, ప్రధాన జ్యోతిషాచార్యులు వాచస్పతిని వెంట బెట్టుకుని రమ్మని ఆజ్ఞాపించాడు.

ఆ రోజు సాయంకాలం రాజును చూడడానికి వచ్చిన వాచస్పతాచార్యులు, ఆయనకు నమస్కరించి, “నేను తమ దర్శనానికి బయలుదేరుతూ ఉండగా భటుడు వచ్చాడు. ఇతడు నాశిష్యులలో ముఖ్యుడైన మంజునాథుడు. ఇతడొక వార్త తెచ్చాడు. దానిని తెలియజేయడానికి ఇతణ్ణి కూడా తీసుకు వచ్చాను,” అన్నాడు వెంటబెట్టుకుని వచ్చిన యువకుణ్ణి చూపుతూ.

“విద్యావతిని, గురించేనా?” అని అడిగింది రాణి ఆతృతగా.

వెంటనే మంజునాథుడు, “ఒక విధంగా యువరాణిని గురించే మహారాణీ! జ్యోతిషశాస్త్రంలో నాకు కలిగిన కొన్ని సందేహాలను తీర్చుకోవడానికి నేను రాజ్యంలోని ప్రముఖ జ్యోతిషపండితులను కలుసుకోవడానికి వెళ్ళాను. అప్పుడు వారు, యువరాణి విద్యావతిదేవి జాతకాన్ని పరిశీలించడానికి వారిని జగత్పతాచార్యుడు ఆహ్వానించినట్లు నాతో

చెప్పారు. జగత్పతిని నేను లోగడ ఒకటి రెండుసార్లు మా గురువుగారి గృహంలో చూశాను. అందువల్ల ఆ సంగతి ఆయనకు తెలియజేయడానికి వెళ్ళాను. అయితే, అక్కడ జగత్పతి జాడలేదు," అన్నాడు.

"యువరాణి జాతకం గురించిన సకల వివరాలూ నేను జగత్పతితో చర్చించాను. యువరాణి కనిపించకుండా పోయిన రోజు నుంచి జగత్పతి నా దగ్గరికి రాకపోవడం; ఇప్పుడు నాకు తెలియకుండా యువరాణి జాతకం గురించి అతడు ఇతర జ్యోతిష పండితులతో చర్చించడం, వింతగా ఉన్నది. ఆ విషయం నా నుంచి దాచడం మరీ విడ్డూరంగానూ, అంతుబట్టని విషయం గానూ ఉన్నది!" అన్నాడు వాచస్పతాచార్యులు విచారంగా.

"అయినా, జగత్పతి స్వభావం ఎటు వంటిదో, అతడు నమ్మతగిన నాదో, కాదో మీకే తెలియాలి. ఒకవేళ అతడు మీకు తెలియకుండా ఇతర జ్యోతిష పండితులతో సంప్రదించిన తరువాత, యువరాణి భవిష్యత్తును గురించి ఏదైనా శుభవార్త తీసుకు వస్తాడేమో, వేచి చూద్దాం!" అన్నాడు రాజు.

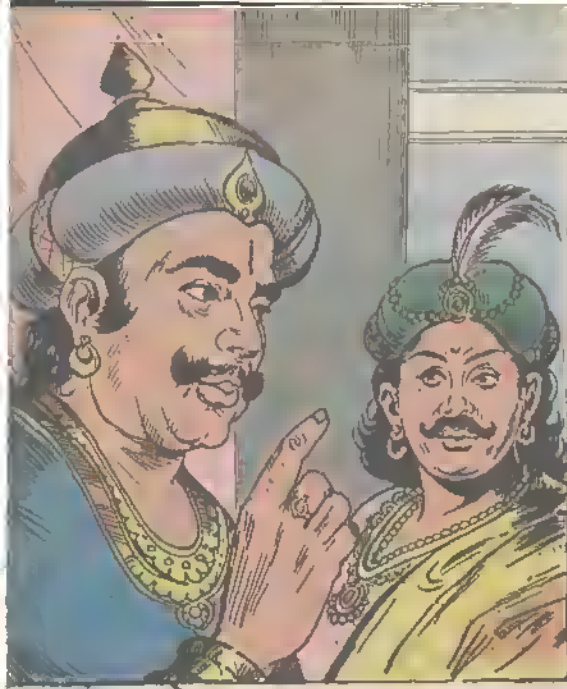
"ఈనాటి వరకు జగత్పతి నిజాయితీని అనుమానించవలసిన పరిస్థితి నాకు ఏర్పడ లేదు. అయితే, ఇప్పుడు అతడు యువ రాణి జాతకం గురించి ఇతర జ్యోతిష

పండితులతో చర్చిస్తూ, ఆ విషయాన్ని నానుంచి దాస్తున్నాడంటే అతన్ని అనుమానించవలసివస్తున్నది. ఇప్పుడతడు ఎక్కడున్నాడు? ఏం చేస్తున్నాడు? మొదలైన సంగతులు తెలుసుకోవాలి. సరే, అతని జాడ తెలియగానే నేనే స్వయంగా మీ దగ్గరికి వస్తాను," అని చెప్పి, రాజు దగ్గర సెలవు తీసుకుని, వాచస్పతాచార్యులు శిష్యుడితో సహా అక్కడి నుంచి బయలుదేరారు.

ఆ తరువాత రాజు, వాచస్పతాచార్యులు చెప్పిన సంగతిని సేనానాయకుడు ఉగ్ర సేనుడితో చెప్పాడు. అంతా విన్న ఉగ్ర సేనుడు, "యువరాణి జాతకంపట్ల జగత్పతి చూపిన అమితమైన ఆసక్తి వి గమనించి

నప్పుడే నాకు అతడి ప్రవర్తన పట్ల అనుమానం ఏర్పడింది. యువరాణి కనిపించకుండా పోయిన తరవాత అతడు అంతు లేకపోవడంతో ఆ అనుమానం మరింత ఎక్కువయింది. అతడి నివాసస్థానం, పుట్టు పూర్వోత్తరాలు తెలుసుకోవడానికి ఎంతో ప్రయత్నించాను. కాని ప్రయోజనం లేక పోయింది. అతడొక విచిత్రమైన వ్యక్తి లాగా ఉన్నాడు. అతడిపట్ల మనమెంతో జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాలి!" అన్నాడు.

"సరే, మహేంద్రనాథుడి నుంచి ఏదైనా సమాచారం అందిందా? అతని తల్లి క్షేమంగా ఉన్నది కదా?" అని అడిగాడు రాజు.

"అమెకు ఏ కొరతా లేకుండా చూసుకుంటున్నాము. మహేంద్రనాథుడు ఇంకా తిరిగి రాలేదు. ఎటువంటి సమాచారమూ లేదు," అన్నాడు ఉగ్రసేనుడు.

"నాకెందుకోగాని, ఆ యువకుడు తప్పకుండా విద్యావతి ఎక్కడున్నదో తెలుసుకుని రాగలడన్న నమ్మకం కలుగుతున్నది!" అన్నాడు రాజు.

...

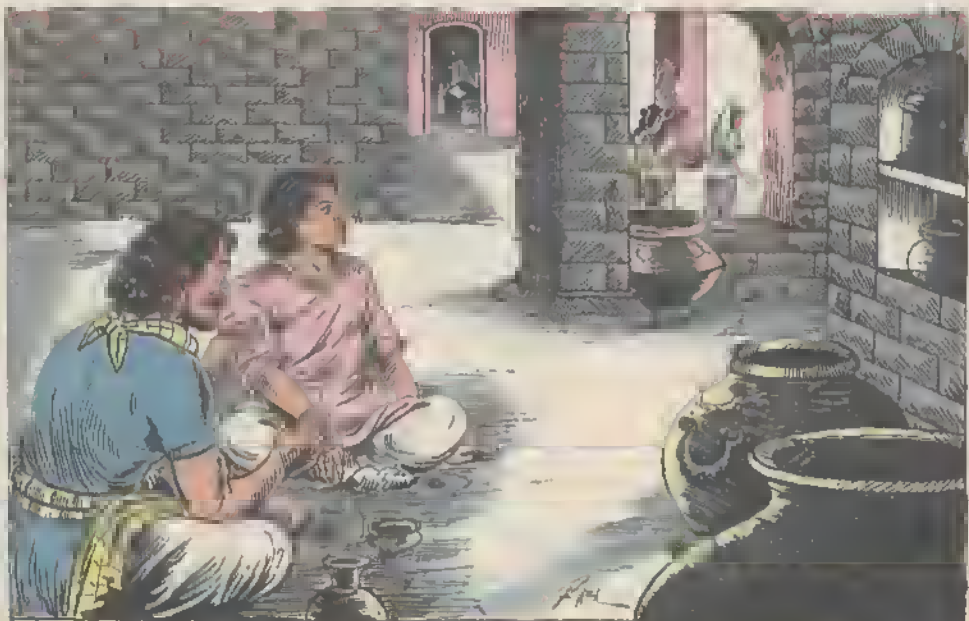
రాత్రంతామేలుకుని ఉన్నప్పటికీ మహేంద్రనాథుడికి అంత కష్టమనిపించ లేదు. ద్వారం వద్ద కొంతసేపు కూర్చున్నాడు. అతరవాత ద్వారానికి, ఉద్యానవనానికి మధ్య ఉన్న చిన్న మార్గంకుండా కొంతదూరం ముందుకువెళ్ళి చుట్టుపక్కల పరిసరాలను కలయజూశాడు. భవనం కిందిగదులన్నిటి నుంచి వెలుతురు కనిపిస్తున్నది. అయితే, పై అంతస్తులో ఒకటి రెండు గదులలో మాత్రమే దీపాలు వెలుగుతున్నవి. కొంత రాత్రి గడిచిన తరవాత, కిందిభాగంలోని గదులలో దీపాలు ఆరిపోయాయి. పై భాగంలోని రెండు గదులలో వెలుతురు చాలాసేపు కనిపించింది. ఆ తరవాత ఆ గదులలోని దీపాలు కూడా ఆరిపోవడం వల్ల అంతటా చిమ్మచీకటి ఆవరించింది.

తెల్లవారుతూ ఉండగా అక్కడికి ద్వారపాలకుడు వచ్చి, మహేంద్రనాథుణ్ణి వెంట

బెట్టుకుని భవనం దక్షిణం వైపుకు తీసుకు పోయాడు. అక్కడోక విశాలమైన భోజనాల గది ఉన్నది. భోజనానికి కూర్చున్న మహేంద్ర నాథుడు తల పక్కకి తిప్పి చూశాడు. తెల్ల చీర కట్టుకుని మేలి ముసుగు వేసుకుని ఉన్న ఒక వృద్ధస్త్రీ, వంటగది నుంచి వెలు పలికి రావడం కనిపించింది. అమె వెంట ఇద్దరు పరిచారికలు రెండు పళ్ళాల నిండా ఆహార పానీయాలను తీసుకుని వెళు తున్నారు. ఆ ఇద్దరు పరిచారికలు కూడా ఒకేవిధమైన దుస్తులూ, ఆభరణాలూ ధరించి ఉండడం చూసి అశ్చర్యం చెందిన మహేంద్రనాథుడు భోజనం ముగించి, విశ్రాంతి తీసుకోవడానికి ద్వారాపాలకుడి గదికి వెళ్ళాడు.

సూర్యుడు పడమర దిశకు వాలుతూ ఉండగా మహేంద్రనాథుడు నిద్రలేచి, తాను కాపలా ఉండవలసిన భవనం అవ తలి ద్వారాన్ని చేరుకున్నాడు.

సూర్యాస్తమయానికి కొంతసేపు ఉన్న ప్పడు, మహేంద్రనాథుడు తాను కూర్చున్న బండమీదికి ఎక్కి నిలబడి చూశాడు. దూరంలో భవనం మెట్లు కొంత భాగం తప్ప ఏదీ కనిపించలేదు. ఉద్యానవనంలో ఏదోఅలికిడి వినిపించడంతో అతడు అటు వైపుకు వెళ్ళాడు. అక్కడ అతనికి ఉదయం భోజనగృహం దగ్గర కనిపించిన వృద్ధస్త్రీ కనిపించింది. అమెకు వెనక కొంత దూరంలో ఒక అందమైన యువతి, ఉద్యాన వనంలోని పువ్వులను సుతారంగా

తాకుతూ, నడుస్తున్నది. మహేంద్రనాథుడు ఉదయం చూసిన పరిచారికలలాగే ఈ యువతి దుస్తులూ, ఆభరణాలూ ధరించి ఉన్నది. అయితే ఈమె అద్భుత సౌందర్య వతి!

మహేంద్రనాథుడు ఏదో పనిలో నిమగ్నుడై ఉన్నవాడిలాగా, ముందుకూ, వెనక్కూ నడుస్తూ ఎవరికీ అనుమానం కలగకుండా నాళ్ళను గమనించసాగాడు. వాళ్ళిద్దరూ ఒకరితో ఒకరు మాట్లాడలేదు. వృద్ధస్త్రీ ఒకచోట కూర్చుని వనవిహారం చేస్తున్న యువతిని జాగ్రత్తగా గమనిస్తున్నది. కొంతసేపయ్యాక, మరొక యువతి ఉద్యానవనంలోకి వచ్చి, వృద్ధస్త్రీతో ఏదో

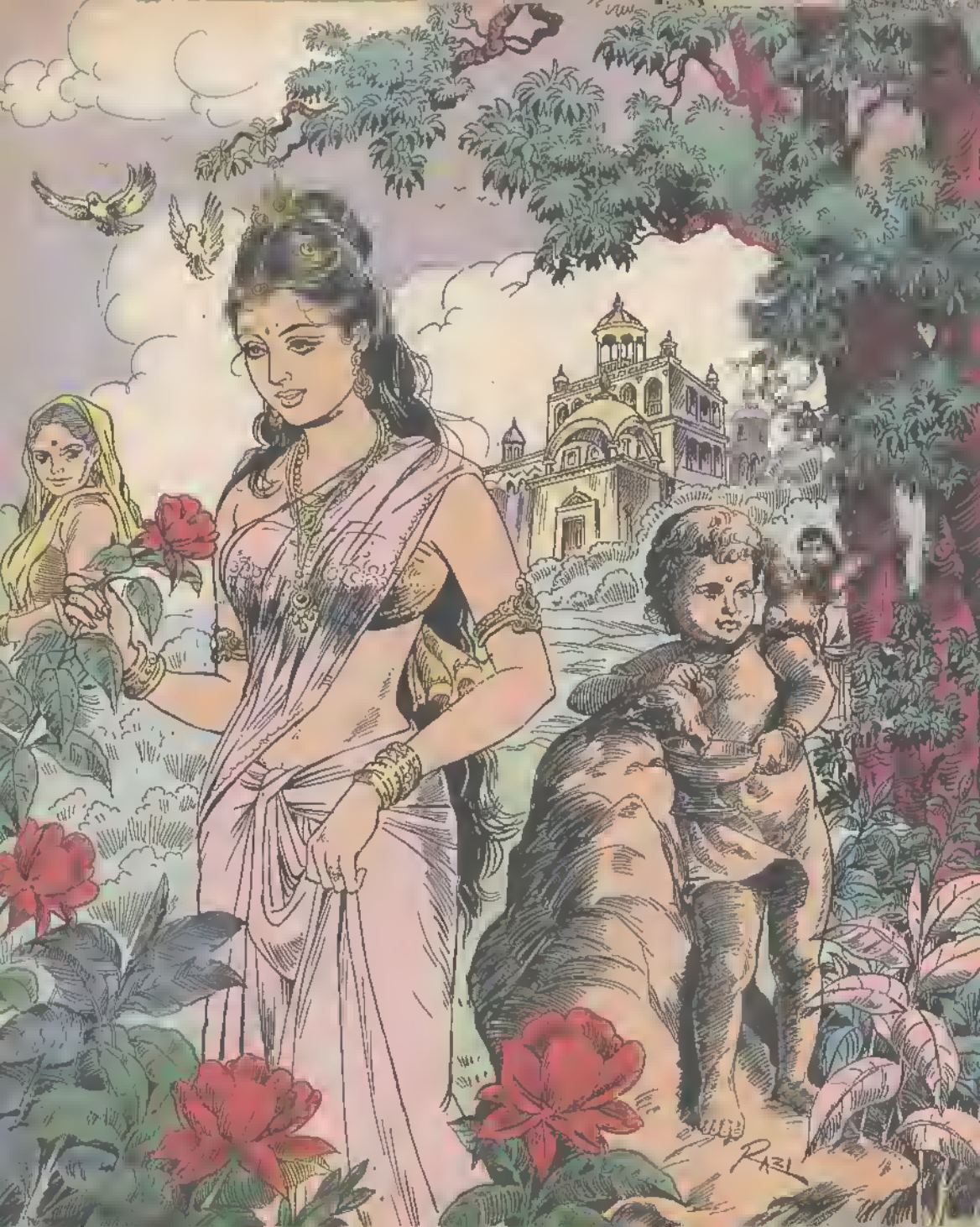
చెప్పింది. వెంటనే వృద్ధస్త్రీ భవనంలోపలికి వెళ్ళింది. వచ్చినయువతి, ఉద్యానవనంలో ఉన్న యువతిని సమీపించింది. వారిద్దరి దుస్తులు కూడా, ఒకేవిధంగా ఒకే రంగులో ఉన్నాయి. మరి కొంతసేపు అక్కడే గడిపి, చీకటి పదుతూ ఉండగా యువతి ఆ సౌందర్యవతిని భవనం లోపలికి తీసుకు వెళ్ళింది. వాళ్ళు వెళ్ళగానే భవనం పైభాగంలోని ఒక గదిలోని దీపాలు వెలిగాయి. అయితే ఆగది నిన్న రాత్రి దీపాలు వెలిగిన గది కాదని మహేంద్రనాథుడు గ్రహించాడు.

ద్వారపాలకుడు చెప్పిన ముఖ్యమైన స్త్రీ ఎవరై ఉంటారా అని ఆలోచిస్తూ, మహేంద్రనాథుడు ద్వారం దగ్గర కూర్చున్నాడు. ఉద్యానవనంలో చూసిన ఇద్దరు యువతులు కూడా ఒకే విధమైన దుస్తులు ధరించి ఉండడం అతనికి ఆశ్చర్యం కలిగించింది.

ఆ తరువాత చాలాసేపటికి, ఆహారం తీసుకుని వచ్చిన ద్వారపాలకుణ్ణి, “ఈ ప్రాంతం చాలా నిశ్శబ్దంగా ఉన్నది. యజమాని వెళ్ళిపోయాడా ఏం?” అని అడిగాడు మహేంద్రనాథుడు యథాలాపంగా.

“లేదు, లేదు. యజమాని ఇక్కడే ఉన్నాడు. ఆయన రాత్రి, పగలూ జ్యోతిష్కులతో చర్చలు జరుపుతున్నాడు. కాబట్టి ఇటువైపు రాదు. అయినా, నువ్వు జాగ్రత్తగా

ఉండాలి సుమా!" అని హెచ్చరించాడు ద్వారపాలకుడు.

"నేను ఇక్కడ కాపలా ఉన్నట్టు యజమానికి తెలుసా?" అని అడిగాడు మహేంద్రనాథుడు, చేతులు కడుక్కుని భోజనం చేయడానికి కూర్చుంటూ.

"తెలుసు. నిన్న నేను చెప్పాను. మరొక ముఖ్యమైన విషయం ఏమంటే ప్రస్తుతం ఈ భవనంలో ఉన్న ముఖ్యమైన స్త్రీ, ఏదో రాజ్యానికి యువరాణి అని చెబుతున్నారు. ఆమె ఇక్కడే మరి కొంతకాలం ఉంటుందట! కాబట్టి సువ్వు మరి జాగ్రత్తగా ఉండాలి! గుర్తుంచుకో!" అని మళ్ళీ హెచ్చరించాడు ద్వారపాలకుడు.

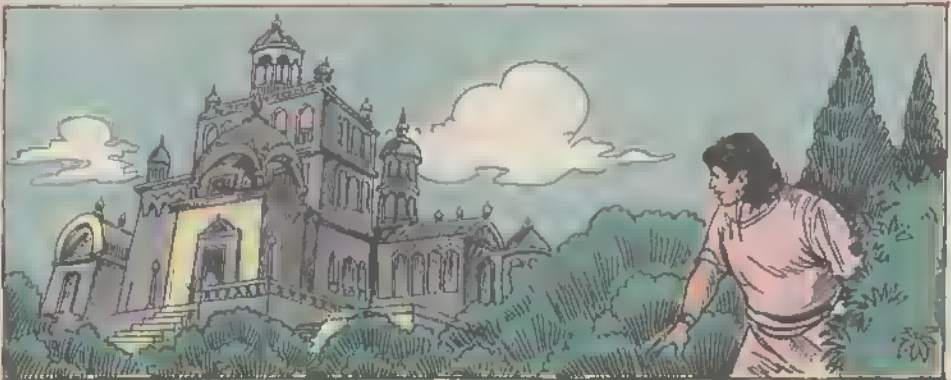
"ఒకవేళ యజమాని ఇటువైపువచ్చినా రావచ్చు కదా! నేను కంటిమీద రెప్ప వేయకుండా చాలా జాగ్రత్తగా చూసుకుంటాను. ఆ విచారం నీకు వద్దు," అన్నాడు మహేంద్రనాథుడు భోజనం ముగించిలేస్తూ.

"నీ మంచితనం చూసి, నీమీది విశ్వాసంతో, యజమానితో చెప్పి నీకీ ఉద్యోగం

ఇప్పించాను. నీ ఉద్యోగధర్మాన్ని సక్రమంగా నిర్వహించి నాపేరు నిలబెట్టగలవని నమ్ముతున్నాను," అన్నాడు ద్వారపాలకుడు.

"నీమేలు మరువరానిది. నీకు ఎప్పుడూ విశ్వాసపాత్రుడుగా ఉంటాను," అన్నాడు మహేంద్రనాథుడు.

ద్వారపాలకుడు అక్కడినుంచి వెళ్ళి పోయాక, మహేంద్రనాథుడు మెల్లగా ఉద్యానవనంలోకి వెళ్ళాడు. అక్కడి నుంచి భవనం స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది. తలుపులన్నీ మూసి ఉన్నాయి. భవనం కింది భాగంలోని కిటికీ రెక్కలు కూడా మూసి ఉన్నాయి. భవనం పై అంతస్తులోని కిటికీ రెక్కలు కొన్ని తెరిచి ఉన్నాయి. చుట్టూ పక్కల ఎక్కడా మనుషుల జాడలేదు. మహేంద్రనాథుడు అక్కడి పరిసరాలను మరొక్కసారి పరిశీలనగా చూసి, యువరాణిని కనుగొనడానికి ఏంచేయడమా అని తీవ్రంగా ఆలోచిస్తూ, మెల్లగా తిరిగి వెళ్ళి ద్వారం దాపులనున్న అననంలో కూర్చున్నాడు. — (ఇంకావుంది)

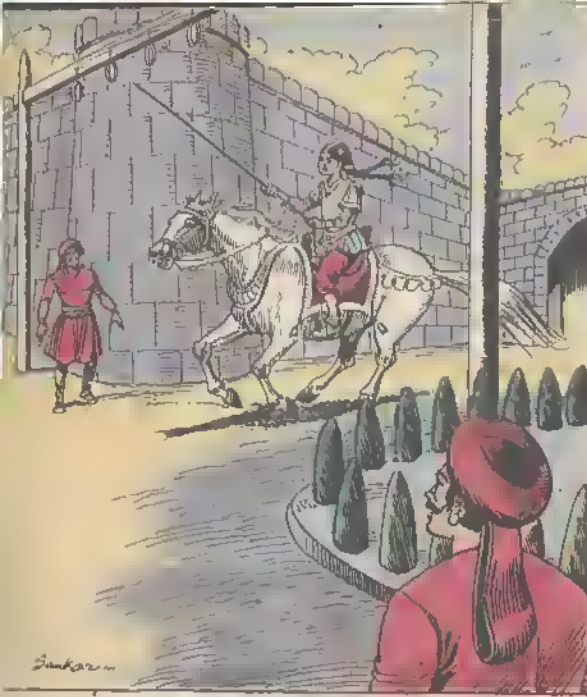

అహంకారి!

పట్టువదలని విక్రమార్కుడు చెట్టు వద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టుపై నుంచి శవాన్నిదించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మానంగా శ్మశానంకేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవం లోని బేతాళుడు, "రాజా, ఎన్నిసార్లు భంగ పడినా మొక్కవోని నీ పట్టుదలా, కార్య సాధనపట్లగల అకుంతిత దీక్షా, పొగడ దగి నవే. కాని, అహంకారులూ, అడిన మాట తప్పే మనుషులూ, లోకంలో కోకొల్లలు. ఒక్కొక్కసారి వివేకవంతులూ, దీక్షాదక్షులైన వాళ్ళు కూడా, అలాంటి వాళ్ళ నిర్ణయాలకు తలవంచుతారు. భవిష్యత్తులో నీకు హెచ్చరి కగా వుండేందుకు, అహంకారి అయిన ఒక రాకుమారి గురించి, ఆత్మాభిమానం కోల్పోయి మందమతిలా ప్రవర్తించిన ఒక రాకుమారుణ్ణి గురించి చెబుతాను, శ్రమ తెలియకుండా, విను," అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

బేతాళ కథలు

విజయపురి రాజు శివసేనుడు మహా వరాక్రమశాలి, ధర్మపాలకుడు. ఆయన భార్య పేరు ఇంద్రావతి. వారికి చాలా కాలానికి ఒక కుమార్తె కలిగింది. నారామెకు సూర్యముఖి అని పేరుపెట్టి అల్లారు ముద్దుగా పెంచసాగారు.

సూర్యముఖికి ఐదేళ్ళ వయసు రాగానే, శివసేనుడు ఆమె విద్యాభ్యాసానికి ఏర్పాట్లు చేశాడు. అయితే, సూర్యముఖికి చదువుల మీద కంటే, యుద్ధవిద్యల మీద ఎక్కువ మక్కువ కలిగింది.

ఏడేళ్ళు నిండేసరికి సూర్యముఖి కత్తి యుద్ధం, అశ్వారోహణం, ఈటి విసరదం వంటి విద్యలలో అపారమైన ప్రావీణ్యం

గడించింది. కత్తియుద్ధంలో ఆమె చూపే మెళుకువలు గురువులను పైతం ఆశ్చర్య పరిచేవి.

సూర్యముఖికి పదహారేళ్ళ వయసు రాగానే, రాణి ఇంద్రావతి, కుమార్తె వివాహం చేసి, రాజ్యం అల్లుడికి అప్పగించాలని ఆలోచన చేయసాగింది. అయితే, శివ సేనుడు కుమార్తెకు పట్టాభిషేకం జరిపించి, రాజ్యపాలనాభారం అప్పగించిన తర్వాతనే వివాహంచేయాలని భావించాడు.

ఇది గమనించిన సూర్యముఖి తల్లితో, “అమ్మా! నాకు కొంతకాలం పాటు రాజ్య పాలన చేయాలని వున్నది. ఆ తర్వాతనే వినాహం,” అని నచ్చచెప్పింది.

ఒక శుభముహూర్తాన శివసేనుడు, సూర్యముఖికి పట్టాభిషేకం జరిపించాడు. పట్టాభిషిక్తురాలవగానే, సూర్యముఖి రాజ్య పాలన మీద దృష్టి కేంద్రీకరించింది. రాజ్యంలో చెదురుమదురుగా జరిగే దొంగ తనాలు అరికట్టింది. నిరుద్యోగులకు చేతి నిండా పని కల్పించింది. వృద్ధులను, వికలాంగులను ఆదుకున్నది.

అయన ఒకనాడు కుమార్తెతో, “తల్లీ, కుమారుడు కలగలేదన్న, నా చింత తొలగించావు. ఇకనువ్వు వివాహం చేసుకోవడం, నాకెంతో ఆనందకారణం అవుతుంది,” అన్నాడు.

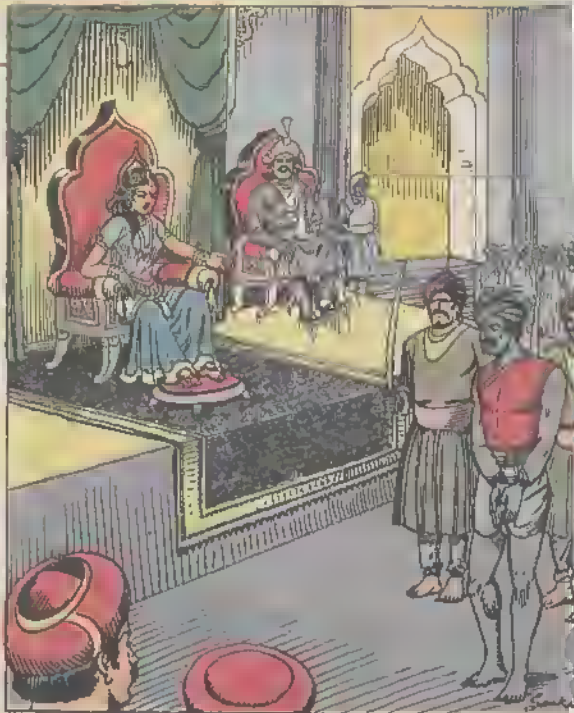
అందుకు సూర్యముఖి, "మీ మాటకు అభ్యంతరం చెప్పను. అయితే, అందరు రాజకుమార్తెల్లా, స్వయంవరంలో నచ్చిన ఏ రాజకుమారుడి మెడలోనో హారం వేయడం నాకిష్టంలేదు. నన్ను కత్తియుద్ధంలో ఓడించిన వారినే వివాహమాడతానని చాటింపు వేయించు," అన్నది.

శివసేనుడు కుమార్తె కోరికకు సంతోషించి అలాగే చేశాడు.

సూర్యముఖి వివాహాన్ని గురించిన చాటింపు సంగతి తెలిసే, ఎందరో రాజకుమారులు సంతోషంతో ఉప్పొంగి పోయారు.

సూర్యముఖిని కత్తియుద్ధంలో ఓడించి, తమ రాణిని చేసుకోవాలని వచ్చిన రాజకుమారులకు, ప్రత్యేకవిశ్రాంతి మందిరాలు ఏర్పరిచారు. రోజు కొకరు చొప్పున సూర్యముఖితో కత్తియుద్ధం చేయడానికి ఏర్పాట్లు చేయబడ్డాయి.

వారం రోజులు తిరిగే సరికి, వచ్చిన రాజకుమారులకు తాము తలబడబోయేది సామాన్యస్త్రీ కాదని పూర్తిగా తెలిసే పోయింది. సూర్యముఖి చేతిలోని ఖడ్గం మెరుపు వెగంతో తిరుగుతూంటే, ప్రత్యర్థులకు వివాహం సంగతి తర్వాత, అనలు ప్రాణాలు దక్కుతాయా, అన్న కలవరం కలగసాగింది.

వచ్చిన రాజకుమారులలో, ఓడిపోయిన కొందరు సూర్యముఖి దగ్గర సెలవు తీసుకుని తమ రాజ్యాలు చేరితే, మరికొందరు హదలిపోయి యుద్ధానికి తలపడకుండానే తమ రాజ్యముఖం పట్టారు. ఇంకా కొందరు ఆశచాపక ఆమెతో యుద్ధంచేసి ఓడారు.

క్రాంతిపురి రాజ్యం యువరాజు జయంతుడికి కూడా, కత్తియుద్ధం పట్ల ఆసక్తి ఎక్కువ. అయితే అతడు అందరు యువరాజుల్లాగా, సూర్యముఖిని తక్కువ అంచనా వేయలేదు. అతడొక సామాన్యుడిలా మారువేషం వేసుకుని, సూర్యముఖి రాజ్యం చేరి, ఆమె కత్తియుద్ధంలో ఉపయోగించే మెళుకువలను నిశితంగా పరిశీలించ

సాగాడు. సూర్యముఖి గెలిచినప్పుడు, కొన్ని సందర్భాలలో అతడు ఆనందంతో చప్పట్లు కూడా కొట్టాడు. అలాంటి సమయంలో ఒకసారి సూర్యముఖి అతడి కేసి ఒక క్షణ కాలం చూసింది కూడా. సామాన్యుడి వేషంలో వున్న జయంతుడి ముఖంలోని వర్చస్సు, ఆమె దృష్టిని ఆకర్షించింది.

జయంతుడు, సూర్యముఖి ప్రయోగించే మెళుకువలను గమనించి, తన రాజ్యం చేరి, వాటికి ప్రతిక్రియలను సాధన చేసి, తర్వాత నిజయపురి చేరి, ఆమెతో కత్తియుద్ధానికి తలపడ్డాడు.

ఇరువురిమధ్యా పోరు మొదలైంది. ఆమెకు త్వరలోనే, జయంతుడు కూడా

తనకు తీసిపోని వీరుడని అర్థమైంది. ఆమె అతిగుప్తమైన ఒక మెళుకువను ప్రయోగించి జయంతుడి చేతిలోని కత్తిని ఎగురగొట్టడానికి ప్రయత్నించింది. అయితే, జయంతుడు అతిలాఘవంగా దానిని అడ్డుకుని, మెరుపువేగంతో ఆమె చేతిలోని కత్తిని ఎగురగొట్టాడు. ఇది చూసిన అందరూ హర్షధ్వానాలు చేశారు.

తనను ఓడించిన జయంతుడి వంక ఒకక్షణం నిశితంగా చూసిన సూర్యముఖి, ఒకనాడు తానొక రాజకుమారుడిని ఓడించినప్పుడు ప్రేక్షకుల సుధ్యనుంచి చప్పట్లు చరిచిన వ్యక్తే అతడని గుర్తించింది. అతన వృదు మారువేషంలో వచ్చి వుంటాడని కూడా ఊహించింది. అప్పుడామెకు జయంతుడు తన మీద ఎలా నిజయం సాధించాడో అవగతమయింది.

ఆమె, జయంతుడితో, “రాజకుమారా! నన్ను ఓడించినందుకు అభినందనలు. అయితే, మననివాహం ధర్మసమ్మతం కాదు,” అని అతణ్ణి నివాహమాద నిరాకరించింది.

అది విని జయంతుడు ఒక్కక్షణం నివ్వెరపోయి, “నీవన్నది నిజం! నాకు సెల నిప్పించు,” అంటూ సూర్యముఖికి చేతులెత్తి నమస్కారం చేసి, అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయాడు.

బేతాళుడు ఈ కథ చెప్పి, "రాజా, సూర్య ముఖి తనను కత్తియుద్ధంలో ఓడించిన వాడిని నివాహమాదతానని ప్రకటించి కూడా, తనను ఓడించిన జయంతుడిని, ఎందుకు నిరాకరించింది? ఇందుకు ఆమెలో గల అహంకారంతో పాటు, అన్న మాట నిలుపుకోవాలన్న నిజాయితీ కూడా లోపించడం కారణంగా కనిపిస్తున్నది. ఇంతకుమించిన అసంబద్ధత ఏమంటే తనను ఓడించినందుకు జయంతుడిని అభినందించడం! ఇక, జయంతుడి సంగతి కొస్తే, అతడిలో ఆత్మాభిమానంవున్న లక్షణం కనిపించకపోగా, పూర్తిగా మందమతి ధోరణి బయటపడుతున్నది. అతడు మాట తప్పిన రాకుమారిపై కోపించక పోగా, నీవన్నది నిజం, అంటూ నమస్కరించి నచ్చిన దారిపట్టడం విచిత్రంగా లేదా? ఈ సందేహ లకు సమాధానం తెలిసి కూడా చెప్పక పోయావో, నీతలపగిలిపోతుంది," అన్నాడు.

దానికి నిశ్చలమార్కుడు, "జయంతుడు తక్కిన రాజకుమారులలాగా కాక, మారు

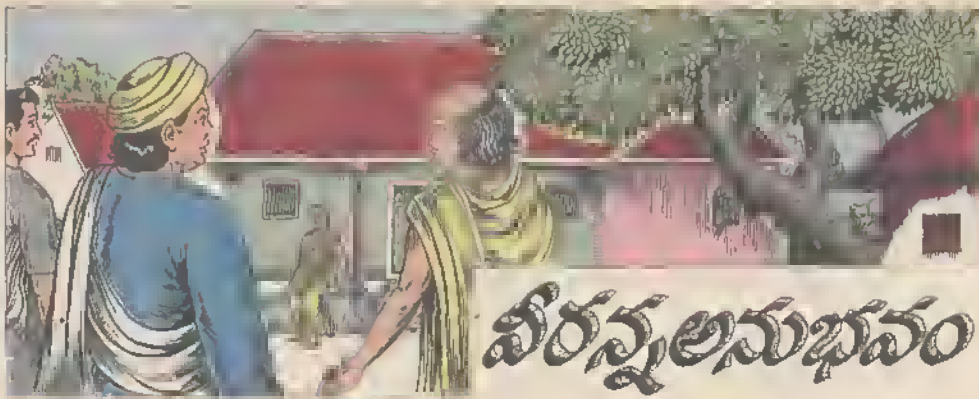
వేషంలో వచ్చి, సూర్యముఖి ఖడ్గ ప్రాప్తి వ్యాన్ని పరిశీలించాడు. ఇది గురువు సామీ ప్యంలో శిష్యుడు అధ్యయనం చేయడం లాంటిది. ఇందునల్ల, ప్రత్యక్షంగా కాక పోయినా, పరోక్షంగా సూర్యముఖి, జయం తుడికి గురువు అన్నదానిలో సందేహానికి తావులేదు. అందునల్ల వారిమధ్య వివాహం ధర్మసమ్మతం కాదు. ఆ కారణంగానే సూర్యముఖి అతణ్ణి వివాహమాద తిరస్కరించి, శిష్యుడిగా భానించి అభినందించింది. ఇదిగ్రహించడంవల్లనే జయంతుడు, ఆమెకు నమస్కరించి, సెలవిప్పించమని అడిగాడు. ఈ కారణం వల్ల, సూర్యముఖి అహంకారి, నిజాయితీ పరురాలు కాదను కోనడం గానీ, జయంతుడు ఆత్మాభిమానం లేనివాడూ, మందమతీ అనుకోవడం గానీ పొరబాటువుతుంది," అన్నాడు.

రాజుకు ఈ నిధంగా మననభంగం కలగ గానే, బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై, తిరిగి చెట్టెక్కాడు. -- (కల్పితం)

[అధారం : ఎన్. శివనాగేశ్వరరావు రచన]

వీరన్న అనుభవం

ఒకనాడు సోమరాజపురం గ్రామకరణం, ఆయన నౌకరు వీరన్న పొలంనుంచి ఇంటికి తిరిగిస్తున్నారు. వాళ్ళు రామాలయం దగ్గరకు వచ్చేసరికి, ఒక బ్రాహ్మణుడు వాళ్ళకు ఎదురుపడి, కరణంతో, "అయ్యా కరణంగారూ, నమస్కారం! నేనీ ఊరుకు చాలాదూరపు ప్రాంతం వాడిని. కాపుల ఇంట్లో పెళ్ళి చేయించడానికి వచ్చాను. మీ ఇంట్లో ఇంత బస, భోజనం ఏర్పాటు చేస్తే స్థిమితంగా వుండగలను, అపై మీదయ!" అన్నాడు.

కరణం ఆ బ్రాహ్మణుడి కేసి ఎగాదిగా చూసి, "మనం తినే ప్రతి గింజమీద, మన పేరు రాసుంటుందిట! మా ఇంట్లో బియ్యం గింజల మీద, దేవుడు మీ పేరు రాశాడూలా వుంది. నా ఇంట మీరు భోజనం చేయడం మహద్భాగంగా భావిస్తాను," అన్నాడు సంతోషంగా.

"ధర్మప్రభువులు!" అంటూ బ్రాహ్మణుడు కరణాన్ని పొగిడాడు. తర్వాత ముగ్గురూ కలిసి కరణం ఇంటికి వచ్చారు.

అసమయంలో కరణంతో ఏదో పని వుండి, ఆఊరి పురోహితుడు కరణం ఇంటి అరుగు మీద కూర్చుని వున్నాడు. కరణం వెంటవున్న ఆ బ్రాహ్మణ్ణి చూసి ఆయన విషయం తెలుసుకున్నాడు. ఇద్దరూ మాటలనందర్పంలో తాము దూరపు బంధువులమని గ్రహించారు.

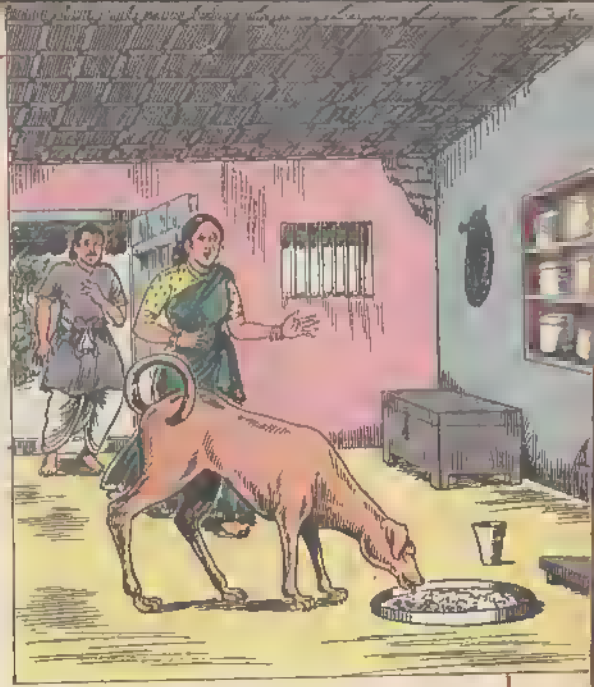
అప్పుడు పురోహితుడు, కరణంతో, "అయ్యా! మీరు వెంటపెట్టుకు వచ్చిన ఈయన, నాకు చుట్టమవుతాడు. చుట్టానికి చూస్తూ చూస్తూ నేను భోజనం పెట్టకుండా, మీ ఇంటిదగ్గర వుండమనడం న్యాయం కాదు. కాబట్టి అన్యధా భావించక, తమరు అనుమతించితే, మా ఇంటికి తీసుకు పోతాను," అన్నాడు.

ఇందుకు కరణం సరేనన్నాడు. వాళ్ళు వెళ్ళిపోయారు.

వాళ్ళటు పోగానే వీరన్న, కరణంతో, “అయ్యా! మన గింజల మీద అనుకున్నాం గాని, పురోహతులుగారి బియ్యం మీద కూడా, కొత్త బ్రాహ్మణాయన పేరు రాసుందను కుంటానంది,” అన్నాడు, మాటల్లో విషయం వున్నా కాస్త వెటకారంగా.

కరణానికి వాడి వెటకారం అర్థమయింది. ఆయన చెన్నగా నవ్వి, “చూడు వీరన్నా! నేను చెప్పిందాంట్లో అబద్ధం ఏమీ లేదు. ఒక్కొక్కప్పుడు తీరా మనం వడ్డించు కున్న అన్నమే, మనం తినలేం. ఆ మాట కొస్తే--తినే బియ్యంగింజ మీదేకాదు, ఇంకా మనం తినే ప్రతి పదార్థం మీద కూడా మన పేరుంటుంది. ఏమైనా నీకు అనుభవం అయితే తప్ప, సంగతి తెలిసి రాదులే,” అన్నాడు.

వీరన్న, కరణం ఇంట్లో ఆపనీ ఈపనీ చేసి, బాగా పొద్దువాలిన తర్వాత ఇంటికి వెళ్ళాడు. వాడు నూతిలోంచి నీళ్ళు తోడు కుని స్నానం చేసి, భార్యను అన్నం వడ్డించ మన్నాడు. వాడు వడ్డించిన వశ్యం ముందు కూర్చోబోతుండగా, బయటి నుంచి ఎవరో పిలిచారు. విసుక్కుంటూ నాడు బయటి కెళ్ళాడు. ఎవరా పిలిచిందన్న కుతూహలం కొద్దీ, వాడి భార్య వాణ్ణి నునరించి వెళ్ళింది.

ఈలోగా వీధి కుక్క ఒకటి, దొడ్డి దారి గుండా ఇంటి లోపలికి వచ్చి, వశ్యంలో వున్న అన్నం అంతా క్షణంలో తినేసింది. భర్తకంటే కొంచెం ముందుగా లోపలికి వచ్చిన వీరన్న భార్య అది చూసి బాధతో కుక్కను నానాతిట్టూ తిడుతూ బయటికి తరిమేసింది.

ఇది చూసి వీరన్న ఏమీ తొణక్కుండా, “అహా, మన కరణంగారు అన్నట్టే జరి గింది! తినే గింజలమీద, వాళ్ళ వాళ్ళ పేర్లు రాసుంటాయట. ఈ అన్నం వండిన బియ్యం గింజలమీద, కుక్కపేరు రాసున్న దన్నమాట. అయినా ఏం చేస్తాం, మళ్ళీ వండు,” అన్నాడు.

ఇది విని వాది భార్య కోపంగా, “ఈ పెద్ద వాళ్ళు చెప్పే మెట్టవేదాంతం మాటలకేం గానీ, ఇంట్లో బియ్యంగింజ లేదు. ఇప్పుటి కిప్పుడు వడ్లు దంచి బియ్యం చేసే టపిక నాకు లేదు. ఈ పూటకిన్ని నీళ్ళు తాగి వదు కుందాం,” అన్నది.

వీరన్న నిట్టార్పుతూ, “అయితే, ఇవ్వాళ తిండిగింజల మీద దేవుడు మనపేరు రాయలేదన్నమాట. ఏదో నవ్వులాటకన్నం దుకు, దేవుడు వాకే తిండి లేకుండా చేయడం వింతగా వున్నది. రేపు జరిగింది కరణం గారికి చెప్పాలి,” అన్నాడు.

ఇంతలో వీధి వాకిటి ముందు బండి ఆగిన చప్పుడయింది. బండిలోంచి వీరన్న మామగారు, అత్తగారు దిగారు. ఇది చూసి వీరన్న గతుక్కుమన్నాడు. ఇప్పుడు అత్త మామలకు వండిపెట్టేందుకు, వడ్లు దంచ దంలో తను భార్యకు సాయపడాలి. ఇది పగలల్లా పొలం పనుల్లో ఒళ్ళు హానం చేసుకున్న తనపల్ల అయ్యప్పని కాదు! వీరన్న మోటుగానీ అత్తమామల్ని పలకరించి,

గోడవారగా వున్న నులకమంచం వాల్చి, దాని మీద పడు కున్నాడు.

ఆ మరుక్షణం వాది భార్య నవ్వుతూ వచ్చి, “మన వెర్రిగాని, చదువుకున్న వాళ్ళ మాట పొల్లుపోతుందా! కరణంగారన్నది నిజమే. తినే అదృష్టం వుండాలి గాని, వాటి మీద మనపేర్లు రాసుంటే అవి వెతు క్కుంటూ మన దగ్గిరకే వస్తాయి. మా అమ్మా, నాన్న అప్పనపల్లె వెళ్ళారట. అక్కడ దేవుడికి పూజలు చేయించారు. పుల్లిహార, దద్దోజనం, చక్రపాంగలి తెచ్చారు. రా, తిందాం!” అని పిలిచింది.

ఇది వినగానే వీరన్నకు ప్రాణం లేచి వచ్చినట్లయింది. వాడు, ప్రసాదాన్నిభక్తితో తింటూ, “ఎక్కడ పండిన పంట! ఈ రోజు నీసన్నిధానం సుంచి, వచ్చి నా నోట్లో పడ్డాయి ఈ తిండి గింజలు. తిండి గింజల మీదా, ఇంకా తినే ఇతర వస్తువుల మీదా నువ్వు, వాళ్ళవాళ్ళ పేర్లు రాస్తావని ఒప్పు కుంటున్నాను, మహాప్రభూ!” అంటూ లలపరిసుకున్నాడు.

చందమామ

అనుబంధం - 50

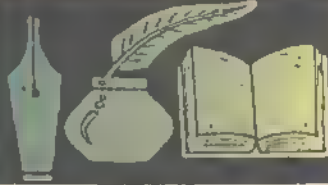
సునదేశపు పక్షులు-జంతువులు:

అడవిగాడిదలు

బుద్ధిహీనంగా ప్రవర్తించే నాళ్ళను గాడిదలని తిట్టడం, పరిహాసం చేయడం సునకు పరిపాటి. నిజానికి గాడిదలు అంత బుద్ధిహీనమైనవే కావు. అవి గుర్రాల జాతికి చెందినవి. నాటివి పెంచేవాళ్ళ మాటలను, చేతలను గాడిదలు సులభంగా గ్రహిస్తాయి. అయితే, సాధారణంగా సునుపులంటే కాస్తా పంకోచం చూపుతాయి!

అడవిగాడిదలు సున దేశానికి మాత్రమే ప్రత్యేకమైనవి. ఇవి గుజరాత్ రాష్ట్రం కచ్- రాన్ ప్రాంతంలో చాలా ఉన్నాయి. దాదాపు వెయ్యి చదరపు మైళ్ళు విస్తరించి వున్న చోటు బంజరు భూమి రాన్. పూర్వకాలంలో అడవి గాడిదలు ఇక్కడే కాకుండా వర్షియా (ఈనాటి ఇరాన్), సెరియాలలో కూడా వివసించేవి. ఇప్పుడు అక్కడ అవి నశించి పోయాయి.

ఇంచుమించు నాలుగడుగుల ఎత్తు వరకు ఎదిగే ఈ 'అసియా అడవి గాడిదలు' బాదంకాయ రంగులో ఉంటాయి. మెడ సైభాగం నుంచి తోక వరకు ముదురు ఈదా రంగు జులు ఉంటుంది. శరీరం అడుగు భాగం తెల్లగా ఉంటుంది. పొట్టిగా ఉండే మామూలు గాడిదల చెవుల కన్న ఈ అడవిగాడిదల చెవులు చిన్నవిగా ఉంటాయి. కాశ్మీర్ లదాక్ ప్రాంతంలో కనిపించే 'టిబెట్ అడవిగాడిదలు' ఎరుపు బూడిద రంగులో ఉంటాయి. అడవిగాడిదలు సునుపులను దూరంనుంచి చూడగానే అతి జాగ్రత్తతో, గంటకు 55 కి.మీ. వేగంతో పరిగెత్తి పారిపోతాయి!

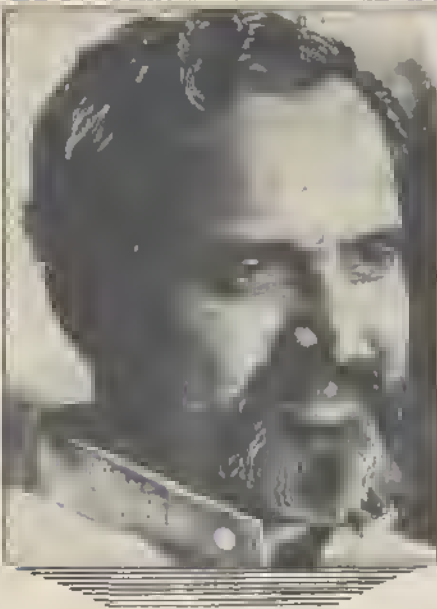

మన సమకాలీన సాహిత్యం

కర్ణాటక ప్రాంతంలో పూర్వాచార పరాయణులయిన బ్రాహ్మణులున్న ఒక అగ్ర హారంలో ప్రాణేశాచార్య నివసిస్తున్నాడు. ఆయన వేదపండితుడు; ఆచార సంప్రదాయాలకూ, కఠినమైన నీతినియమాలకూ కట్టుబడినవాడు. పక్షవాతంతో కాళ్ళు పడిపోయిన భార్యకు శ్రద్ధగా పరిచర్యలు చేస్తూ వస్తున్నాడు ప్రాణేశాచార్య.

అదే అగ్రహారంలో నారాయణప్ప అనే మరొక బ్రాహ్మణుడు ఉన్నాడు. వాడు నీతి బాహ్యమైన, సంప్రదాయ విరుద్ధమైన పనులన్నిటినీ చేసేవాడు. మద్యం సేవిస్తూ,

అనంతమూర్తి 'సంస్కార'

మాంసం తింటూ, పెద్దలంటే ఏ మాత్రం గౌరవమర్పాదలు చూపేవాడుకాదు. వాడికొక అందమైన ప్రయురాలు ఉన్నది. ఆమె పేరు చంద్రి.

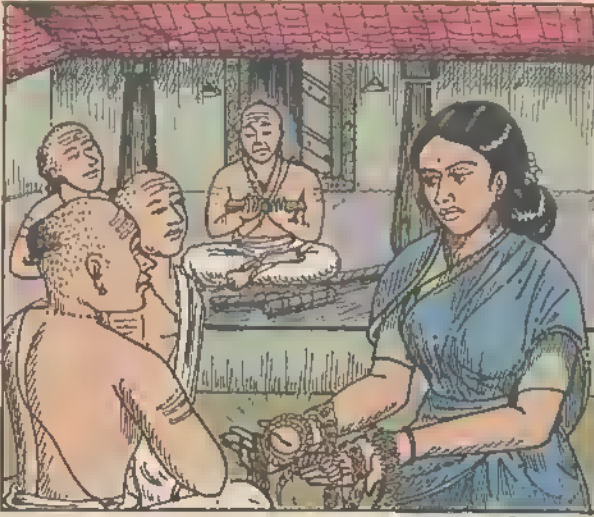
నారాయణప్ప హఠాత్తుగా మరణిస్తాడు. చంద్రి ఆ విషయాన్ని ప్రాణేశాచార్యకు తెలియజేసి, అతని అంత్యక్రియలకు ఏర్పాటు చేయమని వేడుకుంటుంది. అయితే, అదొక జటిలమైన నైతిక సమస్యకు దారితీస్తుంది.

నారాయణప్ప నీతి బాహ్యుడు. నీతి నియమాలను పట్టించుకోని వాడి శవాన్ని సంప్రదాయబద్ధమైన బ్రాహ్మణులు ముట్టుకోవచ్చా? వాడికి శాస్త్ర విహితమైన అంత్యక్రియలు

జరపవచ్చా? అన్న విషయం వివాదాస్పదమయింది.

చంద్రి తన నగలన్నిటినీ బ్రాహ్మణుల ముందుంచి, భౌతికకాయానికి దహన క్రియలు జరపమంటుంది. అయితే, బ్రాహ్మణులు అందుకు నంకోచిస్తారు. ఈ

నమస్కకు పరిష్కారం ఏమిటా అని సతమతమైపోయిన ప్రాణేశాచార్య, ధర్మ శాస్త్రాలను పరిశోధిస్తాడు. అయినా, అతనికి నలైన మార్గం కనిపించదు. నగలను తీసుకువెళ్ళి మని చంద్రికి చెప్పి, మారుతి మందిరానికి వెళ్ళి తరుణ్ పాయం సూచించమని భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తాడు. కాని ప్రయోజనం కనిపించక ఇంటికి తిరిగి వస్తూ, దారిలో తన కోసం ఎదురు చూస్తూన్న చంద్రిని చూస్తాడు. ఆయనకు ఆమెపై

సానుభూతి కలుగుతుంది. ఆయన మీది, భక్తి గౌరవాలతో ఆయన పాదాలకు నమస్కరిస్తుంది చంద్రి. ఆయన ఆమెను ప్రేమతో లేవనెత్తుతాడు. ఆ క్షణంలో ఆయనకు చంద్రిమీద ప్రేమ కలుగుతుంది. అయితే, ఆ సంఘటనకు తరవాత కూడా తాను ధర్మబద్ధుడైన బ్రాహ్మణుడని చెప్పుకోవడానికి తగిన వాడేనా? అన్న ఆనుమానం ప్రాణేశాచార్యలో కలుగుతుంది.

అక్కడి నుంచి చంద్రి శూద్రుల దగ్గరికి వెళ్ళి, డబ్బు ఇవ్వ చూసి, నారాయణప్ప కాయానికి అంత్యక్రియలు జరపమంటుంది. అయితే వాళ్ళు తాము బ్రాహ్మడి శవాన్ని ముట్టుకుంటే అది అపవిత్రమైపోతుందనీ, దాని కారణంగా తమకు పాపం చుట్టుకుంటుందనీ భయపడి దగ్గరికి రానంటారు.

ఆఖరికి చంద్రి, ఒక ముస్లిం మిత్రుడి సాయంతో దహనక్రియలు పూర్తి చేస్తుంది. కొందరు బ్రాహ్మణులు తామే దహన సంస్కారం జరపవచ్చని తీర్మానించి, అక్కడికి వచ్చే నమయానికి అంతా అయిపోతుంది!

ప్రాణేశాచార్య భార్య చనిపోతుంది. తాను చేసిన అపరాధం నుంచి తప్పించు కోవడానికా అన్నట్టు ఆ అగ్రహారాన్నే వదిలిపెట్టి ప్రాణేశాచార్య దేశాటనానికి వెళ్ళిపోతాడు.

1931వ సం॥లో జన్మించిన ప్రముఖ కన్నడ రచయిత యు.ఆర్.అనంతమూర్తి రచించిన సుప్రసిద్ధమైన నవల 'సంస్కార' కథ ఇది. నీతి పేరుతో చెలామణి అవుతున్న మూఢ విశ్వాసాలను ఈ నవల ఎత్తి చూపుతుంది. మనుషుల స్వాభావిక లక్షణాలు ఈ నవలలో వాస్తవికంగా చిత్రించబడ్డాయి. నిజమైన మానసిక పరిపక్వత, చిత్తశుద్ధి ఉంటే తప్ప కేవలం బాహ్యచారాలు మానవ స్వభావాన్ని మార్చలేవు అన్న ఉదాత్తమైన సత్యాన్ని ప్రాణేశాచార్య పాత్ర తెలియజేస్తుంది.

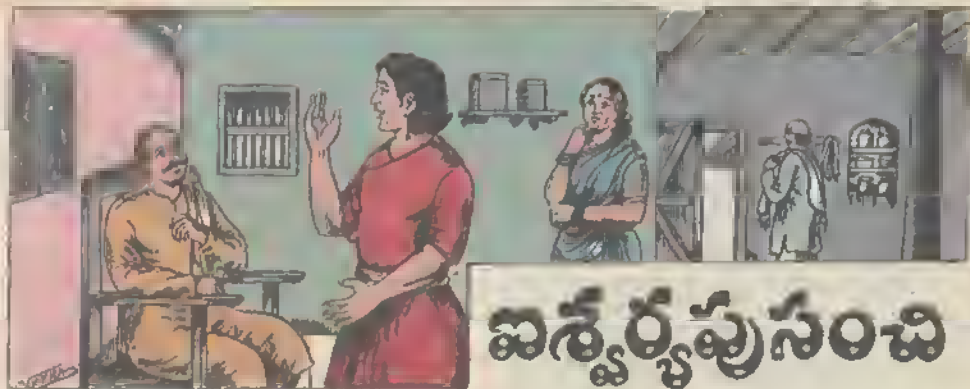
మీకు తెలుసా?

1. దక్షిణ భారతదేశంలో ఒకే ఒక చోట రాతి గుహలో జైన ఆలయం నిర్మించబడి ఉన్నది. అది ఎక్కడ ఉన్నది?
2. 'ఎగరే పాము' అనే పేరు దానికి ఎలా వచ్చింది?
3. ప్రపంచంలో కెల్లా అతి ఎత్తయిన ప్రదేశంలో పూచే పువ్వు ఏది?
4. 'రెఫ్రెజరేటర్'ను ఎవరు కనుగొన్నారు?
5. మనదేశంలో ప్రవహించే ఒక నదికి నాలుగు పేర్లు ఉన్నాయి. ఆ నది ఏది? పేర్లు ఏవి?
6. గ్రంథాలయాన్ని నెంకోల్మిన మొట్టమొదటి గ్రీకుదేశస్థుడు ఎవరు?
7. గురునానక్ భక్తి గీతాలు అలపించేప్పుడు ఆయన శిష్యుల్లో ఒకడు ఆయన వెంట ఉంటూ 'రబాబ్' వాయించేవాడు. ఆయన పేరేమిటి?
8. మనుషులు సాధారణంగా విమిషానికి ఎన్నిపాళ్లు గాలిపీలుస్తారో తెలుసా?
9. వింధ్యకు దక్షిణంగా ఉన్న చాలా ఎత్తయిన కొండ శిఖరం ఏది?
10. గెలుపొందిన వాళ్ళు వెనకకూ, ఓడిపోయిన వాళ్ళు ముందుకూ వెళ్లే ఆట ఏది?

సమాధానాలు

1. శివమొగడు గ్రామం, తమిళనాడు 1,400 అడుగుల ఎత్తులో ఉంది.
2. ఒక క్రికెట్ బ్యాట్ నుండి వచ్చింది.
3. ఛార్లెట్ రైట్, గ్రీన్ వీచ్ సానులీ లో 6,400 అడుగుల ఎత్తులో పూచే పువ్వు.
4. ఇంగ్లీషులోని మ్యాషిన్ కలెక్షన్ లో 1870వ సంవత్సరంలో ప్రదర్శించబడింది.
5. టెన్సిస్ గ్రీన్. హామిల్టన్ లోని హామిల్టన్ క్లబ్ లో 18వ శతాబ్దంలో ఫ్రీ బిల్లియార్డ్స్ కలెక్షన్ లో ఉంది.
6. యూనివర్సిటీ (క్రీ.పూ. 480-406) బంగ్లాదేశ్ లో ఉంది.
7. 'హర్మోన్' అనే ముస్లిం శిష్యుడు.
8. 15-18 పాళ్లు.
9. కిరీటాక్స్ మంజూర్ పోంజం కడమల శివమొగడు లో 'అవైమెట్' (1836-1800) ఉంది.
10. చాస్.

ఇశ్వర్యపునఁచి

కేశవయ్య, జానకమ్మలకు చంద్రం ఒక్కడే సంతానం. స్వతహాగాలేలివైన వాడైనప్పటికీ, చంద్రం తన సోమరితనం వల్ల, నలుగురిలోనూ చులకన కాసాగాడు. ఇలావుండగా, ఒకసారి జానకమ్మ తమ్ముడు సూరయ్య, అక్కగారిని చూసి పోవడం కోసం వచ్చాడు. తమ్ముడితో కష్టసుఖాలు మాట్లాడుతూ, కొడుకు గురించి కూడా చెప్పకుని, కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టుకున్నది జానకమ్మ.

సూరయ్యకు మేనల్లుడంటే చాలా అభిమానం. అతడు తన కూతురు పార్వతిని, చంద్రానికిచ్చి పెళ్ళిచెయ్యాలని కూడా ఆశపడుతూండేవాడు. ఆ కారణంగా అతడు వచ్చిన మర్నాడు, చంద్రాన్ని పిలిచి దగ్గర కూర్చోబెట్టుకుని హితబోధచెయ్యబోయాడు.

అయితే, చంద్రం మొదట్లోనే మేనమామను అడ్డుకుంటూ, "అమ్మా, నాన్నలంటే అభిమానమూ, వారిని సుఖపెట్టా

లనే కోరికా నాకులేవనుకుంటే, నువ్వు పొరబాటు పడ్డట్టే, మామయ్యా! కాస్త అలస్యమైనా, అనంతైశ్వర్యాన్ని సంపాదించి, అమ్మనూ, నాన్ననూ సుఖపెట్టాలన్నదే నా కోరిక," అన్నాడు.

ఆ మాటలకు అశ్చర్యపడుతూనే సూరయ్య, "ఇప్పుడు నీకు డబ్బుకు లోటే మొచ్చింది? నీ తండ్రికున్న అస్తికంతకూ నువ్వే నారసుడివి. నాకున్న ఒక్కబిడ్డనూ నీకు కట్టబెట్టి, నాఅస్తికూడా పూచిక పుల్లతో సహా నీకు అప్పచెబుతాను. అదంతా నీకు చాలదా?" అని ప్రశ్నించాడు.

మేనమామ మాటలకు చంద్రం, ఒక్క క్షణం మౌనం వహించి, చివరకు కొద్దిపాటి సంకోచంతోనే, "అసలుసంగతి నీకు ఇప్పుడే చెప్పడం మంచిది, మామయ్యా! పార్వతిని నేనుచేసుకోలేను. మాలతిని చేసుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నాను," అన్నాడు.

మాలతి భూస్వామి రంగరాజు కూతురు. అందానికి అపురసగా ఆ ఊళ్ళోనే గాక, చుట్టుపక్కల ఊళ్ళలో కూడా పేరుపడింది. ఈ విషయాలతోబాటు, రంగరాజు కూతుర్ని సామాన్యులకు ఇవ్వడన్న విషయం కూడా అందరికీ తెలుసు.

మాలతి పేరు వింటూనే సూరయ్యతో పాటు చంద్రం తల్లిదండ్రులు కూడా అమితాశ్చర్యం చెందారు. అది గమనించిన చంద్రం నవ్వి, "రంగరాజుగారిని ఒప్పుంచేందుకే, నేను అనంతేశ్వర్యాన్ని సంపాదించబోయేది! ఆయనే స్వయంగా వచ్చి పెళ్లనిచ్చేలా చేయగలను. అదృష్టవంతుణ్ణి ఐశ్వర్యం తేలికగానే వరిస్తుంది. ప్రతి కార్తిక

మాసంలోనూ మన ఊరుకు వచ్చే, శివానందస్వామిని దర్శించుకుని, నా అదృష్టాన్ని పరీక్షించుకోదలిచాను," అని అక్కణ్ణించి వెళ్ళిపోయాడు.

రోజులుగడిచి, చంద్రం ఎదురుచూస్తున్న శివానందస్వామిరావడంజరిగింది. చంద్రం ఆయనను కలుసుకుని తన కోర్కె వెల్లడించాడు.

శివానందస్వామి నవ్వి, "నేనింకా మరొక వారం పాటు ఇక్కడ వుంటాను. రోజూ నా దగ్గిరకు వస్తూవుండు, చూద్దాం!" అన్నాడు.

వారం గడిచింది. ఆ రోజు ఎప్పటిలాగే చంద్రం వెళ్ళగానే, శివానందస్వామి అతణ్ణి కూర్చోమని చెప్పి, పక్కనే వున్న ఒక తెల్లని సంచి తీసి అతడికిచ్చి, "సంచిలో చెయ్యి పెట్టి చూడు!" అన్నాడు.

చంద్రం ఆశ్చర్యపోతూ, సంచిలోచెయ్యి పెట్టి పైకి తీశాడు. చిత్రంగా అతడి గుప్పెట నిండా బంగారు నాణాలున్నవి.

చంద్రం పరమానందంతో, "స్వామీ! ఒక్క సందేహం. నేను కోరిన ఇన్నాళ్ళకు నా కోర్కెతీర్చారంటే, ఇన్నాళ్ళూ నన్ను పరీక్షించి నా అర్హతను నిర్ణయించారని భావిస్తున్నాను. అవునా, స్వామీ?" అని ప్రశ్నించాడు.

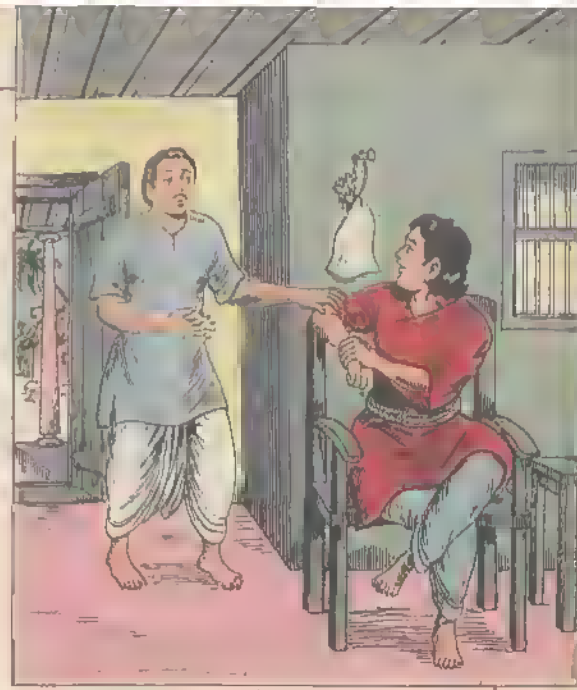
శివానందస్వామి అతడి ప్రశ్నకు నవ్వి, "అలా భావిస్తున్నవాడివి, ఆ అర్హత ఏమిటో కూడా నువ్వే చెప్పు," అన్నాడు.

చంద్రం తడుముకుంటూ, "నా మంచి తనం ఒక అర్హత కాదా, స్వామి?" అని ప్రశ్నించాడు.

"అంటే-లోకంలో మంచి వాళ్ళందరూ కష్టించకుండా వచ్చే ఐశ్వర్యానికి అర్హులే నంటావా?" అని ఎదురు ప్రశ్నించాడు శివానందస్వామి.

ఈసారి చంద్రం తడుముకోకుండా, "మంచితనానికి తెలివీ, ధైర్యం కూడా వుండాలి. నేను దీని సహాయంతో నా కుటుంబాన్ని సంతోష పెట్టడమే గాక, కల్పవృక్షమూ, కామధేనువు వున్న విశ్రమార్కమహారాజులాగా, ఎన్నో ప్రజోపయోగ కరమైన కార్యాలు చేస్తాను. బీదలను ఆదుకుంటాను," అన్నాడు.

అందుకు శివానందస్వామి నవ్వి, "నువ్వు ఎంత అమాయకుడివో, విశ్రమార్కుడితో నిన్ను పోల్చుకోవడంలోనే తెలుస్తున్నది! నీబుద్ధి మాటలద్వారా జ్ఞానార్జన చెయ్యకలిగింది కాదని గ్రహించిన నేను నీకీ సంచి ఇచ్చాను. అనుభవం ద్వారా నీకు పాఠం నేర్పదలచాను. నా ఈహ ప్రకారం నువ్వు పక్షం రోజుల లోపలే, ఈ సంచి నాకు తెరిగి ఇవ్వడానికి తహతహలాడతావు. అప్పటికి నేను ఇక్కడికి యాభై క్రోసుల దూరంలో వున్న శాంతివనంలో వుంటాను. అక్కడికి రా! నీకు శుభం జరుగు గాక!" అని

ఆశీర్వాదించి అక్కడి నుంచి బయలుదేరాడు.

మర్నాటికల్లా చంద్రానికి లభించిన సరిగురించి ఊరంతా తెలిసిపోయింది. అతడి స్నేహితుడు కైలాసం, చంద్రాన్ని అభినందిస్తూ, "ఒరే చంద్రం! వజ్రాలహారం కావాలని, నా భార్య ఏనాటినించో కోరుతున్న సంగతి, నీకు తెలుసుగదా? బడుగుజీవిని; దానికోర్కె తీర్చలేకపోయాను. ఇప్పుడు నీ చెల్లెలి కోర్కె తీరుస్తావో లేదో, అంతా నీ ఇష్టం!" అన్నాడు.

ఈ విధంగా చంద్రాన్ని ఎరిగిన ప్రతి ఒక్కరికీ అవసరాలూ, బాధలూ పుట్టుకురాసాగాయి. అందరూ తలోక కారణం

చెప్పి, చంద్రాన్ని దబ్బు అడగడం ప్రారంభించారు. క్షణక్షణానికి అలా అదిగే వారి సంఖ్య పెరగసాగింది.

ఇంత జరుగుతున్నా, తన ఊహాప్రకారం రంగరాజుకూతుర్ని యిస్తానని రాకపోవడం, చంద్రాన్ని ఆశ్చర్యపరిచింది. చివరకు అతడే కైలాసాన్నీ, నరసింహం అనే మరొక స్నేహితుణ్ణి రంగరాజు నడ్డకు పంపాడు.

వాళ్ళు తిరిగి వచ్చి చెప్పిన మాటలతో, చంద్రం కళ్ళు ఒక్కసారిగా తెరుచు కున్నాయి. వాళ్ళతో రంగరాజు అన్న మాటలు ఇవి: "నేను నా కూతుర్ని దబ్బు గలవాడికి ఇవ్వాలనుకోలేదు; గొప్పవాడికి ఇవ్వాలనుకున్నాను. మీ స్నేహితుడు ధన పంతుడే గాని, గొప్పవాడు కాదు. న్యక్తిత్వం ద్వారా గౌరవమర్జాదలూ, భగవంతుడిచ్చిన శారీరక మానసిక శక్తుల ద్వారా ధన సంపాదనా చేసేవాడే గొప్పవాడని, మీ స్నేహితుడికి తెలియజెప్పండి!"

ఆ రోజుంకా తెగని ఆలోచనలతో సత నుతనుయ్యాడు చంద్రం. ఆ రాత్రి అతడిని

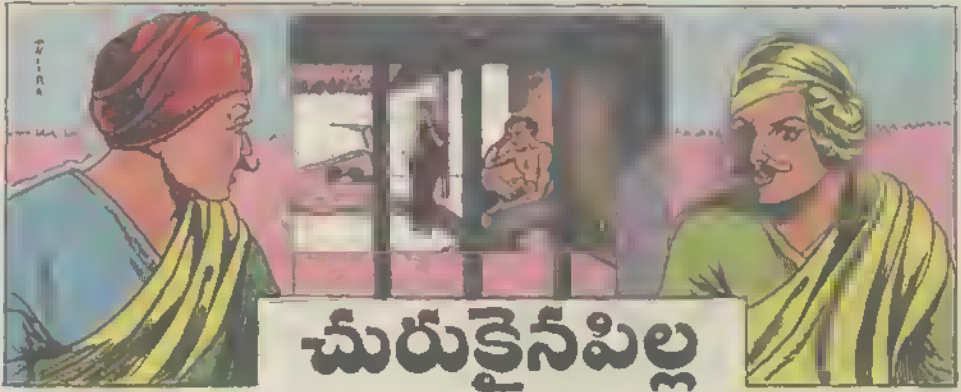
పదిమంది తనను దబ్బుకోసం పీక్కు తింటున్నట్టూ, ఇన్వకపోతే చితకబాదు కున్నట్టూ కల వచ్చింది.

మర్నాడు తెల్లవారు ఝామునే నిద్ర లేచిన చంద్రం, పెరట్లో పనిచేసుకుంటున్న తల్లితో, "అమ్మా! నేను సార్వతిని చేసు కుంటానని, మామయ్యకు కబురు పంపు. నేను శాంతివనం వెళ్ళి, శివానందస్వామి దర్శనం చేసుకుని నస్తాను," అన్నాడు.

జానకమ్మ ఆశ్చర్యంగా, "శాంతివనం వెళ్ళడం దేనికిరా?" అని అడిగింది.

దానికి చంద్రం పెద్దగా నన్ని, తల చూపిస్తూ, "నునిషికి ఐశ్వర్యంతోబాటు, సుఖశాంతుల్ని కూడా సంపాదించి ఇచ్చే సంచిని, మెదడు అనే పేరుతో భగవంతుడు ఇక్కడ అమర్చే సృష్టించాడన్న నంగతి, నాకిప్పుడే తెలిసింది. ఇక మాయ సంచిలో నాకు పనిలేదు. దాన్ని స్వామికి తిరిగి ఇచ్చేసి, నాకు భగవంతుడిచ్చిన అసలైన ఐశ్వర్యపునసంచికి పట్టిన దుమ్ము పూర్తిగా దులిపించుకునినస్తాను!" అన్నాడు.

చురుకైనపిల్ల

ఒకప్పుడు పజ్రదత్తుడనే రాజు, తన ప్రజల యోగక్షేమాలు కనుక్కుని ప్రజారంజకంగా పరిపాలించటానికి గాను, తరుచు మంత్రి సూక్ష్మలుద్ధితో కలిసి మారువేషంలో తిరుగుతూ ఉండేవాడు.

ఒకనాడు రాజు, మంత్రి వర్తకుల దుస్తులు ధరించి వెళుతూ వుండగా, ఒక గ్రామంలో ఒక గుడిసెలో నుంచి విచార కరమైన మాటలు వినిపించాయి. రాజు అగి ఆ మాటలు విన్నాడు.

“ఏం చెయ్యాలో నాకు తోచటం లేదు. నా వల్ల ఏమీ కాదు. మీ అన్నును ఆ ఈశ్వరుడే బలికించాలి!” అని గుడిసెలో ఎవరో అంటున్నారు.

ఈ మాటలు విని జాలిపడి రాజు, మంత్రితో సహా గుడిసె వాకిలి వద్దకు వెళ్ళి రోవలికి తొంగి చూశాడు. రోవల ఒక పేద రైతు అరుగుపైన, నెత్తిన చేతులు పెట్టు

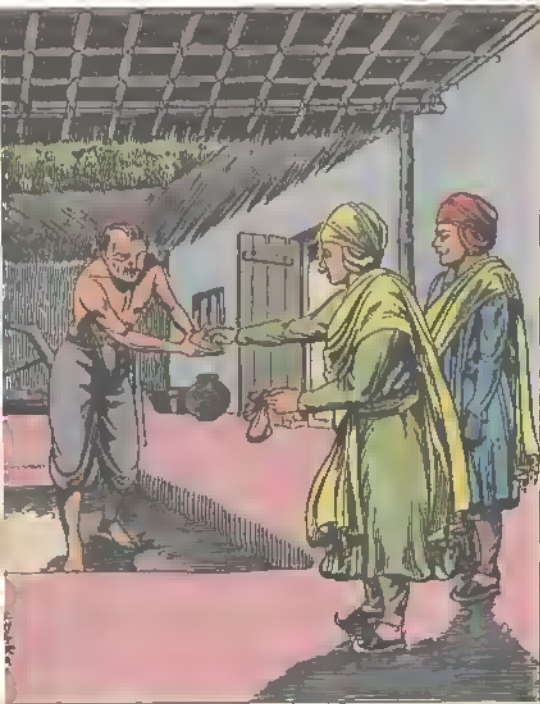
కుని విచారంగా కూర్చుని ఉన్నాడు. గుంజ నానుకుని నిలబడి అతని కూతురు ఏడుస్తున్నది. పక్కన చాపమీద రైతు భార్య మూలుగుతూ పడుకుని ఉన్నది.

ఎవరో కొత్తవాళ్ళు గడపలో కనబడటం చూసి, రైతు అరుగు మీదినుంచి దిగి నిలబడ్డాడు.

“నీకు వచ్చిన కష్టమేమిటి? సాధ్యమైతే సహాయం చేస్తాను,” అన్నాడు మారువేషంలో ఉన్న రాజు.

“అయ్యా, నేను కటికపేదను. నా భార్య జబ్బుతో ఉన్నది. వైద్యం చేయించాలంటే ఇరవై రూకలు కావాలి. ఎవరైనా ధర్మాత్ములు బదులిస్తే ఒక నెల రోవల తీర్పు కుంటాను. కాని ఇచ్చే వారు లేరు. ఎందరినో అడిగి చూశాను. తెగనమ్మటానికి, తాకట్టు పెట్టటానికి నా దగ్గర ఏమీ లేదు,” అన్నాడు రైతు.

“నీకు కావలసిన ఇరవై రూకలూ నేనిస్తాను. కాని నెల లోపుగా ఎలా తీరుస్తావు?” అని రాజు అడిగాడు.

“కూలించేసి సంపాదించే దానిలో ఏదో విధంగా కొంత మిగిల్చి ఇస్తాను,” అన్నాడు రైతు.

“సరే, ఇరవై రూకలూ తీసుకో,” అంటూ రాజు మంత్రికి సైగ చేశాడు. మంత్రి తన వద్ద ఉన్న సంచీలో నుంచి ఇరవై రూకలూ ఎంచి ఇచ్చాడు.

రైతు ఆశ్చర్యంతోనూ, కృతజ్ఞతతోనూ వాటిని తీసుకుంటూ, “తమరెవరో, ఎక్కడుంటారో? ఈ యిచ్చిన దానికి వడ్డీ ఎంత కోరుతారో?” అన్నాడు.

“వడ్డీ అవసరం లేదు. కాని సరిగా నెల రోజులకు బాకీ తీర్చాలి. ఇవాళ శుక్ల చతుర్థి, పై శుక్ల చతుర్థినాడు సాయం కాలం సూర్యాస్తమయ వేళ నగరంలో వినాయకుడి గుడి వద్దకు డబ్బు తీసుకునిరా. మేమక్కడే ఉంటాం,” అని చెప్పి రాజు మంత్రితో సహా ముందుకు సాగి వెళ్ళాడు.

భగవంతుడే ఈ మనుషుల రూపంలో వచ్చి తనను ఆవదలో ఆదుకున్నాడనుకుని రైతు సంతోషించి, తన భార్యకు శ్రద్ధగా చికిత్స చేయించాడు. చికిత్స ఫలించి ఆమె కోలుకుని త్వరలోనే మామూలు మనిషి అయింది.

కాని నెల గడువు తీరేసరికి రైతు ఇరవై రూకలు పోగు చెయ్యలేక పోయాడు. కొంచెం కొరత అయింది. తక్కువ డబ్బుతో వారి వద్దకు వెళ్ళటానికి సిగ్గేసి అతను వినాయకుడి గుడి వద్దకు వెళ్ళక, మిగతా డబ్బు కూడా చేరిన తరవాతనే వారి ఎడట పడి, డబ్బుచ్చి క్షమాపణ చెప్పకుండాం గదా అనుకున్నాడు.

గడువు తీరిన మర్నాడు, శుక్ల వంచమి నాడు, సాయంకాలం వేళ రాజు, మంత్రి పూర్వంలాగే మారువేషాలు వేసుకుని రైతు గుడిసె ముందుకు వచ్చి, “ఎవరులోపల?” అని కేకచేశారు.

“నేనేనండీ!” అంటూ రైతు కూతురు లోపలినుంచి వచ్చిన వాళ్ళను చూసి, “కన పడనిది లోపల బాగానే ఉంది. అంతటా వెలుగే, చీకటి ఏమీ లేదు,” అన్నది.

రాజుకామె మాటలేమీ అర్థంకాక మంత్రి కేసి చూశాడు. మంత్రి ముఖాన చిరునవ్వు చూస్తే ఆయనకు ఆ పిల్ల మాటలు అర్థమైనట్టు కనబడింది.

“మీ నాన్న ఎక్కడ?” అని మంత్రి ఆ పిల్లనడిగాడు.

“పైకెక్కి సూర్యదేవుడి కన్ను కప్ప బోయాడు,” అన్నదామె.

“మీ అమ్మ ఏమయింది?” అని అడి గాడు మంత్రి.

“బావిస్తంభం నీటినుంచి డబ్బు లేరుకు రాబోయింది,” అన్నదామె.

“అయితే నువ్వేం చేస్తున్నావు?” అని మంత్రి మళ్ళీ అడిగాడు.

“బంగారం నుంచి వెండి తీసి అగ్గిలో పెట్టాను. అన్నీ మోసే మొద్దుకు ముద్దవేసి మెరుగు పెడుతున్నా,” అన్నదామె.

“మేం వస్తామని మీ నాన్నకు తెలి యదా?” అన్నాడు మంత్రి.

“తెలుసునండి. పదిమంది, పదిమంది ముందు నోటికి రెండు తక్కువై నందుకు నోరు తెరవటానికి నెగ్గేసి, చెయ్యి చూపి స్తాననీ, మిమ్మల్నింకో పదిసార్లు రెప్ప మూసి

తెరవమనీ అన్నాడండి,” అన్నదా అమ్మాయి.

“సరే! ఇంతకూ మేమెవరమో నీకు తెలుసునా, అమ్మా?” అని మంత్రి అడి గాడు.

“తెలుసునండీ! మూడు క్షకారాలు!” అంటూ ఆపిల్ల నమస్కారం చేసింది.

“సరే, నీవు పోయి నీ పని చూసుకో!” అని మంత్రి ఆమెతో అని, పోదామన్నట్టుగా రాజుకు సైగ చేశాడు.

రాజు, మంత్రితిరిగి వచ్చేటప్పుడు రాజు మంత్రితో; “ఆ పిల్ల అన్నది నాకు ఒక్కటి అర్థం కాలేదు. నీకేమన్నా తెలిసిందా?” అని అడిగాడు.

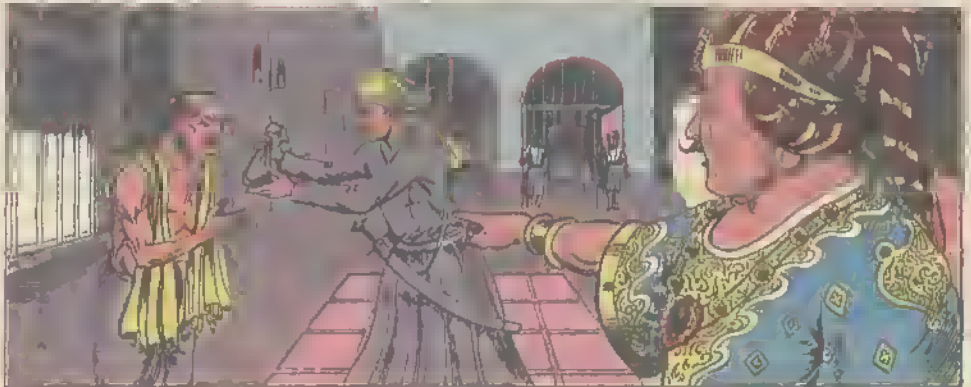
“మనని చూడగానే ఆమె తన తల్లి ఆరోగ్యం బాగాయిందనీ, తమ కిప్పుడు సుఖంగా ఉన్నదనీ, కష్టాలేమీ లేవనీ చెప్పింది. కనపడనిది అంటే ప్రాణం. వెలుగంటే సుఖం. చీకటి అంటే కష్టం. మీ నాన్న ఏడని అడిగితే పూరిగుడిసెలు కప్పబోయినాడని చెప్పింది. సూర్యుడి కన్ను కప్పటమంటే పూరిగుడిసెల కప్పట్లో కంతలు మూయటం. అది అతను చేసు కునే వృత్తులలో ఒకటి. వాళ్ళమ్మ విషయం అడిగితే కల్లు అమ్ముకు రాబోయిందని చెప్పింది. బావిస్తంభం నీళ్ళంటే తాటికల్లు. నీరు బావిలో ఉంటుంది. తాటి చెట్టు మీద కూడా నీరుంటుంది. గనక దాన్ని బావి స్తంభం అంటారు. నువ్వేం చేస్తున్నావంటే వడ్లు దంచి బియ్యం చేసి పొయ్యి మీద పెట్టానన్నది. బంగారమంటే వడ్లు, వెండి అంటే బియ్యం. ఆ తరవాత, నేలను మెత్తి అలుకుతున్నానని చెప్పింది. అన్నీ మోసే మొద్దు భూమి. తరవాత వాళ్ళనాన్న నిన్ను మన వద్దకు ఎందుకు రాలేదో చెప్పింది.

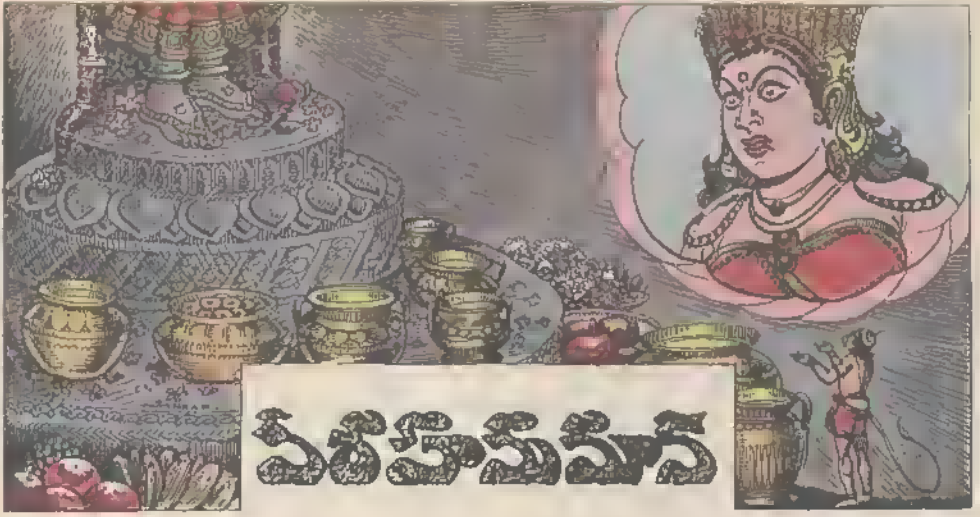
ఇరవైరూకలలో రెండు తక్కువయ్యాయట. ఆమాట చెప్పటానికి సిగ్గేసి, అవి ఇవ్వ గలిగినప్పుడే వడ్డామనుకున్నాట్ట. చెయ్యి చూపించటమంటే అదే. మనని పదిపార్లు రెప్పమూసి తెరవమన్నాడు. అంటే, పది రోజులు మనని ఆగమన్నాట్ట!” అన్నాడు మంత్రి.

రాజు యోచించి, “బాగానే ఉన్నది. కాని ఇంతకూ మనమెవరమో దానికి తెలిసినదా? క్షకారాలమన్నదేమిటి?” అన్నాడు.

మంత్రి నవ్వి, “ఆమాట నిజమే కద! మనం రక్షకులం, శిక్షకులం, భక్షకులం! మూడు క్షకారాల మంటే అదే అర్థం,” అన్నాడు.

రాజు ఆ పిల్ల తెలివి తేటలను మెచ్చు కుని, మర్నాడే రైతుకు కబురు చేసి దివా నానికి రప్పించి, “నువ్వు బాకీ తీర్చ నవసరం లేదు. నీకు కొంత డబ్బిస్తాను. మీరంతా సుఖంగా బతకండి,” అని చెప్పి, వెయ్యి బంగారు కాసులు అతడికి కానుక ఇచ్చి పంపేశాడు.

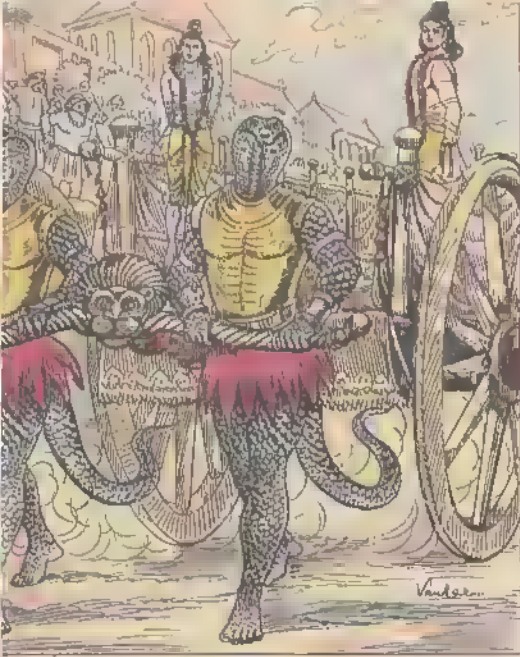
హనుమంతుడు సూక్ష్మరూపంలో నిరాటంకంగా పాతాళలంక సింహద్వారం దాటినగరంలో ప్రవేశించాడు. అతడికి ఒక దిక్కు నుంచి హఠాత్తుగా పెద్ద కోలాహలం వినిపించింది. అతడు తిన్నగా ఆ దిక్కు కేసి వెళ్ళాడు.

ఒకచోట పెద్ద పర్వతగుహను అద్భుత శిల్పంతో కాళికాలయంగా నిర్మించారు. ఆలయప్రాంగణమంతా పూల తోరణాలతోనూ, మణిదీపాల కాంతులతోనూ వెలిగి పోతున్నది. మైరావణుడి సేవకులైన రాక్షసులు మధ్యంతో నింపిన కుండలను వరుసలుగా పేరుస్తూ, శివాలెత్తి పొడుతూ, చిందులు తొక్కుతూ పెద్ద కోలాహలం చేస్తున్నారు..

ఆలయం ముందు డప్పులు, డమరులు, దుంజులు మోగుతున్నవి. రామలక్ష్మణులను తెల్లవారు జామున కాళికి బలి ఇవ్వబోతున్నారని హనుమంతుడు గ్రహించాడు. వెంటనే అతడు బల్లిపిల్లంత అతి సూక్ష్మరూపంతో, మెల్లగా కాళికాలయం గర్భగుడిపైకివెళ్ళాడు. అక్కడ కాళీవిగ్రహం పాదాలు అభీషేకించే ద్రవాలు పోయడానికి ఏర్పాట్లు జరిగి ఉన్నవి. విగ్రహానికి సూటిగా గుండ్రని రంధ్రం ఉన్నది. హనుమంతుడు దానిలో నుంచి గర్జాలయంలోకి దూకాడు.

కాళికావిగ్రహం ఉగ్రస్వరూపంతో చాలా ఎత్తుగా ఉన్నది. హనుమంతుడు విగ్రహం ఎదురుగా నిలడి, "ఓ, మహాకాళీ! నువ్వు,

రామలక్ష్మణులనే బలి కోరుతున్నావా?” అని రౌద్రంగా గర్జించాడు.

ఆ వెంటనే కాళికాదేవి సౌమ్యరూపంతో ప్రత్యక్షమై, “హనుమంతుడా! మైరావణుడి ఆయువు తీరిపోయే కాలం నమీపిస్తున్నది. నీకు జయం కలుగుతుంది,” అని ఆశీర్వాదించి, అంతర్ధానమైంది.

హనుమంతుడు ఆ మాటలకు చాలా సంతోషించి, గర్భగుడి లోపలి తలుపులు బిగించి కాళీవిగ్రహం వెనుకకు చేరి, జరగబోయే దాని కోసం నిరీక్షించసాగాడు.

ఆ సమయంలో మైరావణుడి రాణి వాసంలో చాలా సందడిగా ఉన్నది. అక్కడ రామలక్ష్మణుల బలి అనంతరం, చంద్ర

సేనతో మైరావణుడికి జరగబోయే వివాహం కోసం పెద్ద ఎత్తున సన్నాహాలు సాగుతున్నాయి. రాణివాసం పాలకురాలు కంటకి అనే రాక్షసి, అది చంద్రసేనకు అలంకరణలు చేస్తూ, ‘మధ్య మధ్య ఆమెను బుగ్గ పొట్టు పొడుస్తూ, మైరావణుడి మంత్ర శక్తుల గురించి, గొప్పదనాన్ని గురించి తెగ వాగుతున్నది.

భవనప్రాంగణంలో పెద్ద కోలాహలం బయలుదేరింది. రామలక్ష్మణులు ప్రతిమాకారాల నుంచి మామూలు స్వరూపంలోకి మార్చబడ్డారు. వాళ్ళనిడ్డరినీ ఒక బండి మీద ఎక్కించి, పాడవాటి కొయ్య కర్రలకు తాళ్ళతో గట్టిగా బిగించి కట్టారు. వాళ్ళ శరీరాలు ఎర్రని జపాపుష్పాలతో అలంకరించబడ్డవి. బండిని కాళ్ళుగల భూత సర్పాలు ఈడుస్తున్నవి. రాక్షసులు, రామలక్ష్మణులను పెద్ద ఊరేగింపుతో కాళికాలయానికి తీసుకుపోతున్నారు.

రాక్షసులు పెట్టే కేకలు విని, దానికి కారణం ఏమిటో గ్రహించిన చంద్రసేన చివాలున లేచి, కంటకి వారించే లోపలే భవనప్రాంగణం దాటి, వీధిలోకి పరిగెత్తింది. ఆమె పసుపుబట్టలతో ముఖానికి ఎర్రటి సిందూరం పూయబడిన రాముడు కంటబడగానే గుండెలు అవిసి కూలిపడి మూర్ఛపోయింది.

చంద్రసేనను అనుసరించి వస్తున్న కంటకి, ఇదిచూసి ఎక్కడలేని కోపంతో కొరడా తీసుకుని మూర్ఖులో వున్న చంద్రసేనను ఎడాపెడా కొట్టటం ప్రారంభించింది. కాని ఎంతకూ చంద్రసేనలో చలనం కనబడకపోయేనరికి విసిగి, ఆమెను ఎత్తుకు పోయి భవనంలోని ఒక గదిలో బంధించింది.

కంటకి, కాళికాదేవి పాదతీర్థ ప్రధాన అర్చకురాలు. ఆ పని చూసేందుకామె ఆలయంలోకి వరిగెత్తింది. మైరావణుడు గాని, అహిరావణుడు గాని దేవీపాద తీర్థమని పెలవబడే మద్యాన్ని కంటకి చేతి మీదుగా తాగవలసిందే.

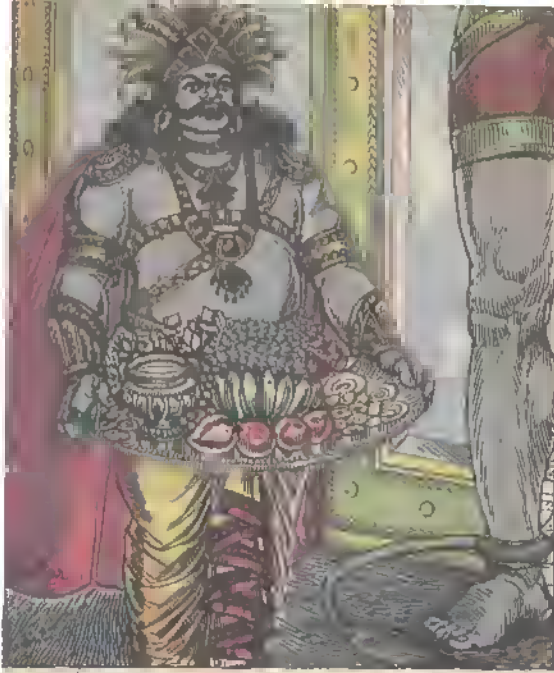
రాక్షసులు, కాళిని మద్యంతో అభిషేకించటం మొదలు పెట్టారు. గుండ్రని రంధ్రంలో నుంచి ధారగా పడుతున్న మద్యాన్ని చూసి హనుమంతుడు అసహ్యించుకుని, గర్భాలయం ఎత్తున దేహాన్ని పెంచి, “ఇక మద్యాన్ని ఆపి, పాలతో అభిషేకించండి!” అని కాళి మాట్లాడుతున్నట్టుగా అరిచాడు.

హనుమంతుడు ఇలా అనగానే దేవాలయం వెలుపల కోలాహలం ఒక్కసారిగా ఆగిపోయింది. కాళి మద్యం వద్దనటం రాక్షసులందరికీ ఆశ్చర్యం కలిగించింది. సోమసూత్రంగుండా, తీర్థకుండంలోంచి

పడే మద్యాన్ని తాగేందుకు పానపాత్రలతో రాక్షసులు సిద్ధంగా వున్నారు.

బండిమీద తాళ్ళతో కట్టబడి వున్న రాముడు, లక్ష్మణుడి కేసి చిరునవ్వు నవ్వాడు. కంటకి, మైరావణుడి కేసి దిగాలు పడుతూ చూసింది. మైరావణుడు ఎక్కడ లేని ఆశ్చర్యంతో కళ్ళింత చేసి పక్కనే వున్న అహిరావణుడి కేసి చూశాడు. అహిరావణుడు తలవంకించి, “తమ్ముడా మైరావణా! ఇందులో ఆశ్చర్యపడవలసిందేమీ లేదు. రామలక్ష్మణులు సాత్విక మూర్తులు గదా! మద్యానికి ఈ సాత్వికాహారం కొరగానిదవుతుంది. అందుకే దేవి పాలు కావాలంటున్నది,” అన్నాడు.

"అన్నా, బహుబాగా చెప్పావు. నిత్యం దేవిపాదతీర్థ మధ్యాన్ని తాగే నీలాగా, మాకు ఆమె ఆంతర్యం ఎలా తెలుస్తుంది?" అని మైరావణుడు, రాక్షసులను కాళిని పాలతో అభిషేకించమని ఆజ్ఞాపించాడు.

రాక్షసులు పెద్ద పెద్ద పాత్రలతో పాలు తెచ్చి కాళీదేవిని అభిషేకించసాగారు. హనుమంతుడు తీర్థకుండానికి పైగా వున్న రంధ్రం దిగువగా నోరుతెరిచి, ధారగా పడుతున్న పాలన్నీటినీ తాగటం ప్రారంభించాడు. అతడికి ఉత్సాహమూ, బలమూ కలిగాయి.

కొంతసేపటికి అభిషేకం పూర్తయింది. మైరావణుడు ఉత్సాహంగా గర్భగుడి తలు

పుల దగ్గరకుపోయి మోకరిల్లి, "కాళీమాతా! నీదర్శనం చేసుకునేందుకు అనుజ్ఞకావాలి," అన్నాడు.

వెంటనే లోపలి నుంచి గంభీర స్వరంలో, "మైరావణా! ముందుగా నీ అన్న అహిరావణుణ్ణి ఫలపుష్ప నైవేద్యాలతో అర్చనకు పంపు," అన్నమాటలు వినిపించినై.

మైరావణుడు తన అన్న దగ్గరకు వచ్చి, "అన్నా, మాతకు నీవంటేనే ఎక్కువ వాత్సల్యం. ఆమె నిన్ను నైవేద్యాలతో రమ్మని ఆజ్ఞాపిస్తున్నది," అని చెప్పాడు.

అహిరావణుడు పర్వతంలాంటి తన దేహాన్ని అటూ ఇటూ ఊపుతూ, ఫల పుష్పాలూ, ఇంపైన భక్షాలూ, బంగారు పాత్రలో మధుపూ తీసుకుని తలుపుల దగ్గరకువెళ్ళాడు. హనుమంతుడు ముందుగానే లోపలిగడియ తీసి వుంచాడు. అహిరావణుడు తలుపులు వెనక్కు నెట్టి లోపల ప్రవేశించగానే, తలుపులు రెండూ చప్పున మూసుకున్నాయి.

అహిరావణుడు తాను తెచ్చిన నైవేద్యాలను దించబోతున్నంతలో హనుమంతుడు అతడి గొంతు వడిసిపట్టుకుని, బలంగా నొక్కి, కిక్కురుమనేకుండా అతణ్ణి చంపేశాడు. తరువాత హనుమంతుడు, అహిరావణుడు తెచ్చిన ఫల భక్షాలను తృప్తిగా తిని, బంగారు కలశంలోని మధువును

రాగాడు. ఇప్పుడతడికి మరింత చిత్తాహూ
ద్రేకాలు కలిగాయి.

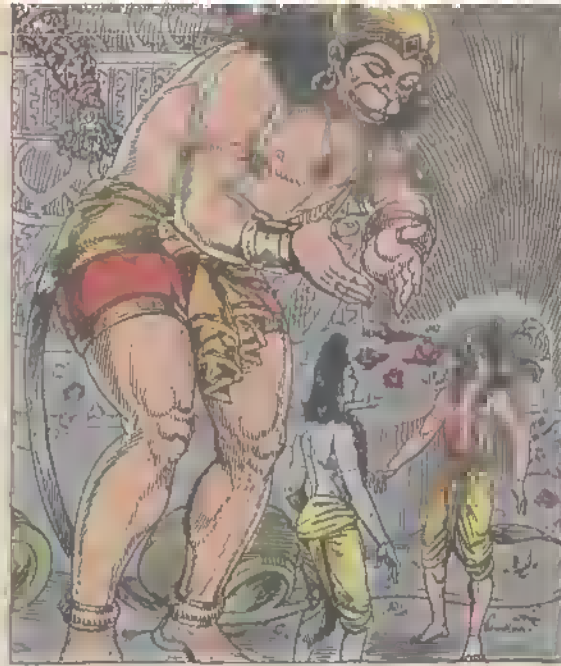
హనుమంతుడు చుట్టూ ఒకమారు
కలయచూసి, అహిరావణుడి కళేబరాన్ని
గర్వగుడిలోని ఒక చీకటిమూలకు తన్ని,
"మైరావణా! ఇప్పుడు రామలక్ష్మణులను
లోపలికి పంపు. నా ప్రయతమ భక్తుడు
అహిరావణుడు వాళ్ళచేత ముందు నాకు
మంత్రయుక్తంగా పూజ చేయించాలి," అని
కేక వేసి, తలుపులకున్న గడియను తీసి
ఉంచాడు.

మైరావణుడు, రామలక్ష్మణులను గర్వ
గుడిలోకి నెట్టాడు. కాళికావిగ్రహం వెనక
దాగి వున్న హనుమంతుడు చిన్న గొంతుతో,
"రఘువీరుల్లారా! ముందు తలుపులకు
లోపల గడిపెట్టి, తయారుగా వుండండి,"
అన్నాడు కాళి పలుకుతున్నట్టుగా.

ఆ మాటలు విని లక్ష్మణుడు అశ్చర్య
పోతూ రాముడి కేసి చూశాడు. రాముడు
మందహాసంచేసి, "లక్ష్మణా, ఇంకా సంగతి
అర్థం కాలేదా? ముందు తలుపులకు
గడిపెట్టు," అన్నాడు.

లక్ష్మణుడు తలుపులు బంధించగానే,
"ఇక విగ్రహం వెనకకు రండి!" అన్న
మాటలు వినిపించాయి.

రామలక్ష్మణులు కాళివిగ్రహం వెనకకు
పోయి, హనుమంతుణ్ణి చూసి పరమా

నందం చెందారు. లక్ష్మణుడు ఇంకా
దిక్కులు చూస్తూ ఆశ్చర్యంలో వుండటం
గమనించి రాముడు, "లక్ష్మణా! కాళిదేవి
తనకు మద్యంతో అభిషేకం పద్దన్నప్పడే
గర్వగుడిలో మన హనుమంతుడున్నాడని
నేను గ్రహించాను," అన్నాడు.

రాముడిలా చెప్పిన తరవాత లక్ష్మణు
డికి సంగతి సందర్భాలు అర్థమయినై.
హనుమంతుడు, రామలక్ష్మణులకు కాళి
విగ్రహం ముందు పూజకోసం పెట్టిన సరి
కొత్త విల్లులూ, అమ్ములపాదులూ చూపిం
చాడు. రామలక్ష్మణులు విల్లంబులు తీసు
కున్నారు. హనుమంతుడు తన శరీరాన్ని
పెంచి, రామలక్ష్మణులను భుజాల మీద

ఎక్కించుకుని, విగ్రహం ముందున్న బాణాలన్నిటినీ కట్టగా కట్టిపట్టుకున్నాడు..

గర్బాలయం వెలుపల రాక్షసులు పెద్ద కోలాహలం చేస్తున్నారు. వాళ్ళకు రామలక్ష్మణుల బలి చూడాలని ఆదుర్దాగా వున్నది. బలికిగాను పెట్టిన ముహూర్తం దాటిపోతున్నది. అయినా గర్భగుడిలో ఉన్న రామలక్ష్మణులను అహిరావణుడు బయటికి తెచ్చే సూచనలు కనబడలేదు.

గర్భగుడిలో ఏదోమోసం జరిగి వుంటుందన్న అనుమానం ముందుగా కంటకికి కలిగింది. ఆ రాక్షసి జాగ్రత్తగా తలుపు సందుల్లో నుంచి చూసింది. దానికి ఎక్కడా కాళిని అభిషేకించిన పాలు ఆలయంలో

పడిన సూచనలే కనిపించలేదు. అంటే దాని అర్థం గర్బాలయంలో ఎవరో ప్రమాద కారుడైన శత్రువు చేరాడన్న మాట!

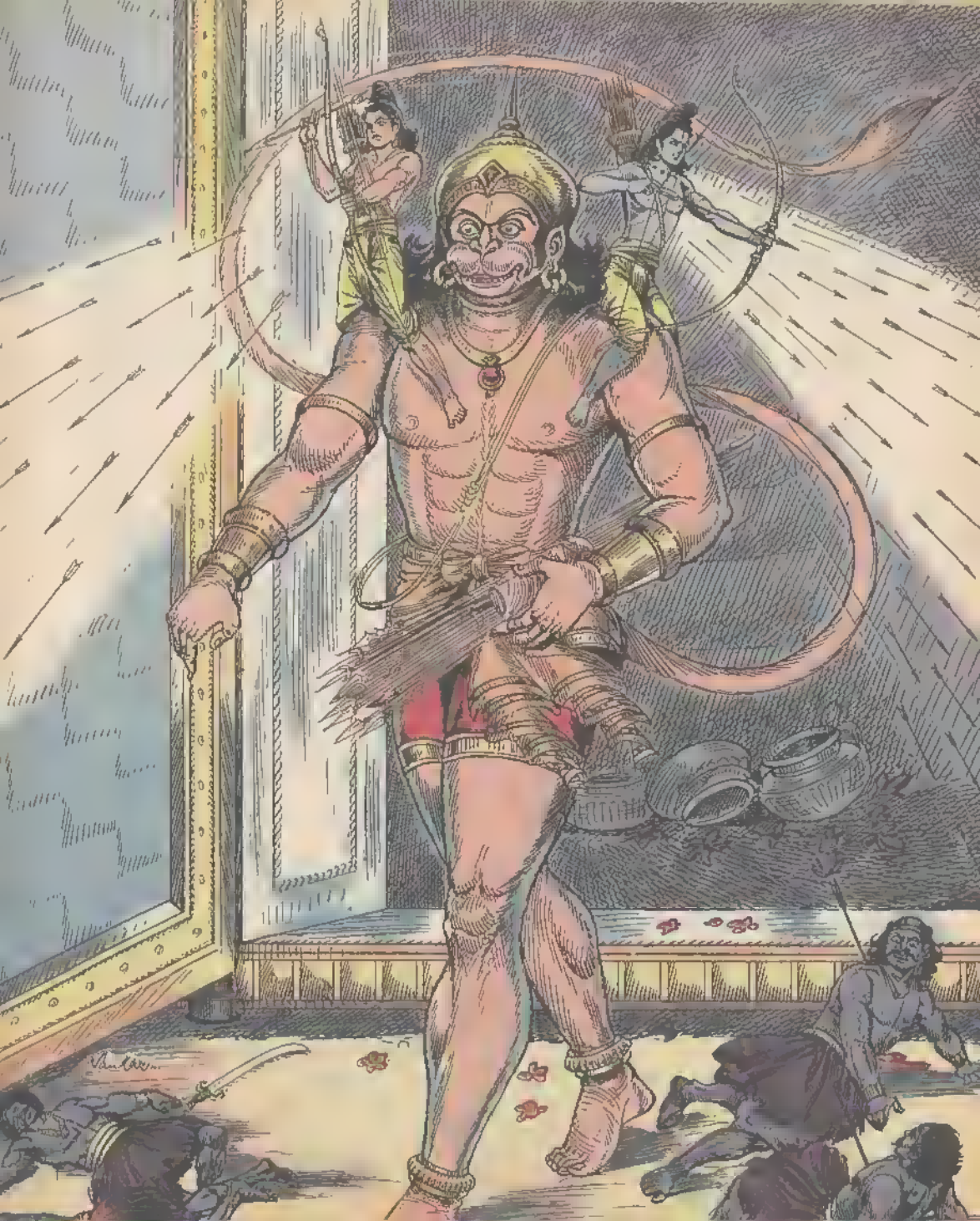
కంటకి ఇలా ఆలోచిస్తూనే కీచు మంటూ పెద్దగా అరిచింది. రాక్షసులు దాని చుట్టూముగి, “లోపల నీకేం కనబడింది? కాళిమాత నిన్ను బలి కోరిందా?” అని అడిగారు.

ఆ ప్రశ్నకు కంటకి మరింత పెద్దగా అరిచి, “ఓరి, మందమతుల్లారా, మన కళ్ళ ముందే పెద్దమోసం జరిగిపోయింది. మన రహస్యాలను శత్రువులకు చెప్పే మనిషి ఒక్కరే వున్నారు — ఆది చంద్రసేన. కొరదాతో దాని ఒళ్ళు చితకబాదితే గాని అది నిజం చెప్పదు,” అంటూ చంద్రసేన వున్న మందిరం కేసి పరుగులు తీసింది.

కంటకి మాటలు విన్న రాక్షసులు దిగాలు పడిపోయి, ఒకరి ముఖాలోకరు చూసుకోసాగారు. ఆ రాక్షసి అనుమానించి నట్టు నిజంగానే గర్బాలయంలో ఎవరైనా శత్రువు చేరాడా? మహాబలుడైన మైరా వణుడు పాలించే పాతాళంకను చేరగల శత్రువు ఎవరు?

ఇలా ఆలోచిస్తూ రాక్షసుల్లోని కొందరు ధైర్యవంతులు, గర్బాలయద్వారంకేసి నడిచారు. వాళ్ళు తలుపుల మీద చేయి వేసేంతలో, లోపలి నుంచి హనుమంతుడు పెద్ద

సింహనాదం చేసి, ద్వారంకూలేలా కాలితో గట్టిగా తన్ని బయటికి వచ్చాడు.

హనుమంతుణ్ణి చూస్తూనే రాక్షసులు, "మోసం! మోసం!" అంటూ కేకలు పెట్టారు. హనుమంతుడి భుజాల మీద వున్న రామ లక్ష్మణులు, రాక్షసుల మీద బాణవర్షం కురిపించసాగారు. రాక్షసులు హాహాకారాలు చేస్తూ చెల్లాచెదురుగా పారిపోవటం ప్రారంభించారు.

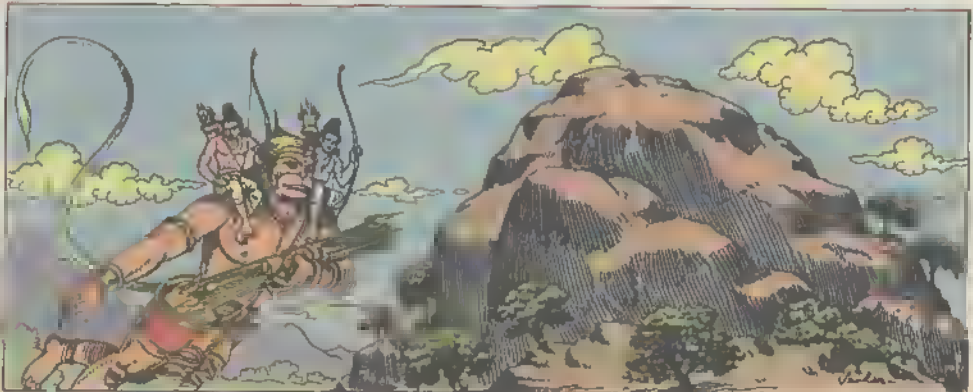
కాళికాలయం ముందు నిలబడి, తన ముఖ్యానుచరులతో మాట్లాడుతున్న మైరా వణుడు తలతిప్పి, హనుమంతుడి భుజాల మీద కూర్చుని ఉన్న రామలక్ష్మణులను చూస్తూనే పెద్దగా హుంకరించి ధనుర్పాణాలు తీసుకుని యుద్ధానికి సిద్ధమయ్యాడు.

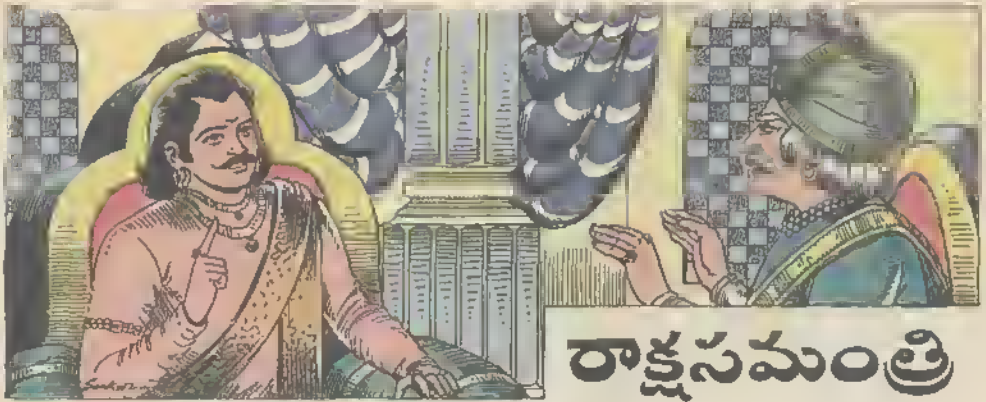
రామలక్ష్మణులు ఇనుమడించిన ఉత్సాహంతో మైరావణుడి మీద బాణాలు ప్రయోగించారు. ఆ బాణం దెబ్బలు తగిలి మైరా వణుడి శరీరం నుంచి కారి కింద పడే ప్రతి

రక్తబిందువు నుంచి ఒక్కొక్క మైరా వణుడు పుట్టుకు రాసాగాడు. వాళ్ళు కూడా మైరావణుడిలాగానే హుంకార ధ్వనులు చేస్తూ, రామలక్ష్మణుల మీద బాణ ప్రయోగం చేయసాగారు.

రామలక్ష్మణులు ఇదీచూసి అశ్చర్యచకితులై హనుమంతుడితో, "హనుమంతుడా, ఏమిటి వింత? ఇంతమంది మైరా వణులను రక్తపుచుక్క నేల బడకుండా వధించటం ఎలా?" అన్నారు.

ఆ ప్రశ్నతో హనుమంతుడికి సువర్పలాదేవి చెప్పిన చంద్రసేన గుర్తుకు వచ్చింది. హనుమంతుడు ఒకటిరెండు మాటల్లో నంగతి రామలక్ష్మణులకు చెప్పి, ఆకాశంలోకి ఎగిరి, ఒక ఎత్తయిన చోట రామలక్ష్మణులనుదించి, తాను చంద్రసేనవుండే భవనం కేసి పరుగు తీశాడు. రామలక్ష్మణులు, లక్షల సంఖ్యలో పుట్టుకొచ్చిన మైరా వణ మూక మీద ఎడా పెడా బాణాలు ప్రయోగిస్తూనే ఉన్నారు.

రాక్షసమంత్రి

రాజవర్మ అనే రాజుకు చక్రవర్తి కావాలన్న కోరిక పుట్టింది. ఆయన ధర్మచింతనుడనే మంత్రిని పిలిచి యుద్ధసన్నాహాలు చేయమన్నాడు.

మంత్రి అందుకు ఒప్పుకోక, “మహా ప్రభూ! యుద్ధంవల్ల ధన, మాన, ప్రాణాలకు నష్టం వాటిల్లుతుంది. మన రాజ్యానికి శత్రుభయం పెరుగుతుంది. రాజ్యంలో కరువు కాటకాలు తలెత్తుతాయి. దయచేసి తమరు ప్రశాంత వాతావరణంలో కట్టోలాన్ని సృష్టించే ఆలోచన మానుకోండి,” అని చెప్పాడు.

రాజవర్మకు ఈ సలహా నచ్చలేదు. ఆయన ధర్మచింతనుడిని మంత్రిపదవి నుంచి తొలగించాడు. తర్వాత అవకాశవర్మ అనే దాయాదిని మంత్రిగా నియమించి, వాడికి చక్రవర్తి కావాలన్న తన కోరికను చెప్పాడు.

అవకాశవర్మ చాలాకాలంగా రాజసింహాసనం మీద కన్నువేసి, అవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తున్నాడు. కానీ, ధర్మచింతనుడి కారణంగా వాడి అటలు సాగడం లేదు. ఇప్పుడు వాడికి తన కోరిక తీరే సమయం దగ్గరపడిందని తోచింది.

అవకాశవర్మ, రాజవర్మతో, “మహా ప్రభూ! తమ ముఖంలో చక్రవర్తి కళ ఉట్టి పడుతున్నది. అయితే, తమ కాంక్ష నెరవేరడానికి మనకున్న సైనికబలం చాలదు. మన ఇరుగు పొరుగు రాజ్యాలు మనకంటే చాలా బలమైనవి. వాటిని లొంగదీసుకోవాలంటే మనకు దైవానుగ్రహం కూడా వుండాలి. నామాట విని తమరు, మనరాజ్య సరిహద్దులోని ప్రళయపర్వతానికి వెళ్ళి, అక్కడ తపస్సు చేసుకుంటున్న ప్రళయముని దీవెనలు పొందిరండి!” అని సలహా ఇచ్చాడు.

ప్రళయపర్వతం మీద ప్రళయుడనే రాక్షసుడు తిరుగుతున్నాడనీ, వాడు మహా క్రూరుడనీ ప్రచారంలో వుండడం వల్ల, ఎవరూ ఆ ప్రాంతానికి వెళ్ళడం లేదు. రాజా నుమతి లేకుండా వాడే రాజ్యంలోనూ అడుగు పెట్టకుండా శాపం వున్నదని అందరూ చెప్పుకునేవారు.

అవకాశవర్మ చెప్పింది విన్న రాజు, “నువ్వనే ప్రళయముని గురించి నేను వినలేదు; ప్రళయుడనే రాక్షసుడిని గురించి మాత్రం విన్నాను. అక్కడికి వెళ్ళడం నా ప్రాణాలకే ప్రమాదం కావచ్చు,” అన్నాడు.

“మహాప్రభూ! సామాన్యులు తన దరి దాపులకు రాకుండావుండేందుకు, ప్రళయ

ముని చేయించిన తప్పుడు ప్రచారాన్ని మీరు నమ్మకండి. ఆ పర్వతం మీద ఏ రాక్షసుడూ లేడు. ఈ విషయం నాకు ప్రళయ ముని శిష్యుడు స్వయంగా చెప్పాడు. అయితే, రాజులు కాని వాళ్ళక్కడకు వెళితే, ప్రాణాలతో తిరిగివెళ్ళలేరని కూడా అతడన్నాడు. తమరు ధైర్యం వహించి ప్రళయ పర్వతానికి వెళ్ళండి. తప్పక చక్రవర్తి కాగల మహిమను పొంది రాగలరు!” అన్నాడు అవకాశవర్మ.

చక్రవర్తి కావాలంటే ఆమాత్రం సాహసం చేయక తప్పదనుకున్నాడు రాజవర్మ. ఆయన తాత్కాలికంగా పరిపాలనా భారాన్ని అవకాశవర్మకు అప్పగించి, తానొక్కడూ ప్రళయపర్వతానికి బయలుదేరాడు. అవకాశవర్మ రాజ్యం తనచేత చిక్కినట్లే భావించి సంతోషించాడు.

రాజవర్మ కష్టపడి ప్రళయపర్వతం చేరుకుని, ఒక విశాలమైన మర్రిచెట్టు నీడలో విశ్రాంతి తీసుకుంటూండగా ఆయన ముందొక రాక్షసుడు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. వాడు వంటినిండా రోమాలతో, ఎర్రటి కనుగుడ్లతో, పిడిబాకుల్లాంటి కోరలతో, మహా కాయంతో ఎంతటి ధైర్యవంతుడికీ భయం పుట్టించేలా వున్నాడు.

అయితే, అవకాశవర్మ అబద్ధాలను నమ్మి వున్న రాజవర్మ, రాక్షసుణ్ణి చూసి

భయపడకుండా, “మునివర్యా! నేనీ సమీప దేశ రాజును. నా పేరు రాజవర్మ. తమరిక విచిత్ర వేషధారణ విడిచి, నాకోరిక తీర్చ ప్రార్థన,” అంటూ నమస్కరించాడు.

ఈ మాటలకు రాక్షసుడు ఆశ్చర్యపోయి, రాజువంక ఎగాదిగా చూసి, “రాక్షసుడిలో మునిని చూడగల నీ కళ్ళు చిత్రమైనవి. కానీ, నువ్వు రాజువని తెలిసింది కాబట్టి, ఒక షరతు మీద నిన్ను విడిచి పెడతాను. నన్ను మంత్రిగా చేసుకుని నీ రాజ్యానికి తీసుకు వెళ్ళు. నా నలహా సంప్రతింపులు లేకుండా ఏ పనీ చేయనని మాట ఇవ్వు. లేదా ఇప్పుడే నిన్ను భక్షించి నా కడుపు నింపు కుంటాను. వెంటనే బదులు చెప్ప!” అన్నాడు హుంకరిస్తూ.

రాజవర్మకు ఎంచేయాలో పాలు పోలేదు. వ్యవహారం చూడబోతే రాక్షసుడు నిజం రాక్షసుడే కానీ, మహాముని అనిపించడం లేదు. వాడు రాక్షసుడే అయితే తనకు మంత్రి కావడం వల్ల, తన బ్రతుకు దినదినగండంగా వుంటుంది.

ఇలా ఆలోచిస్తున్న రాజును, రాక్షసుడు చేత్తో పట్టుకుని, “త్వరగా నీ అభిప్రాయం చెప్ప! నాకు ఆకలిగా వుంది,” అంటూ ఆయనను నోటి దాకా తీసుకు వెళ్ళాడు.

రాజవర్మను, గుహలాంటి వాడి నోరు, కొండచిలువ వంటి వాడి నాలుక భయ

పెట్టాయి. ఆయన వెంటనే, “నీవంటి బల వంతుడు మంత్రిగా వుంటే, నాకెంతో మేలు జరుగుతుంది. అయితే, ఈ రూపంలో నిన్నెలా తీసుకు వెళ్ళడమా అని ఆలోచిస్తున్నాను,” అన్నాడు.

“కోరిన రూపం ధరించగల శక్తి నాకు ఉన్నది. నేను మానవరూపంలోనే నీకు మంత్రినవుతాను. కానీ నువ్వు, నా చెప్పు చేతల్లో వుంటానని మాటివ్వాలి,” అన్నాడు రాక్షసుడు.

రాజవర్మకు ఏదో అనుమానం కలిగి, “నువ్వు, నాకు మంత్రివడం ఎందుకు? నన్ను చంపి తిని నారాజ్యానికి వెళ్ళి రాజువు కావచ్చుగదా?” అని అడిగాడు.

రాజవర్మ ప్రశ్న వింటూనే రాక్షసుడు కాస్త తడబాటు చెంది, ఏదోరహస్యం చెబు తున్నవాడిలా చిన్న గొంతుతో, “నాకాక శాపం వున్నది! రాజు అనుమతి లేనిదే ఏ రాజ్యంలోనూ అడుగు పెట్టలేను. అందుకే నిన్ను చంపకుండా నీ అనుమతి కోరు తున్నాను. మరి మంత్రి నెండుకు అవు తున్నానంటావా? రాజుకైతే ప్రజాక్షేమం బాధ్యత; మంత్రికి రాజుక్షేమం బాధ్యత. నేను నీ క్షేమం చూసుకోవడం సులభం. ప్రజలక్షేమం చూసుకోవడం కష్టం. రాజు నా చెప్పుచేతల్లో వుంటే, నావల్ల ప్రజల కవ్యాయం జరిగివా, అ బాధ్యత నీదే కానీ నాది కాదు,” అన్నాడు.

అంతావిని, రాజవర్మ ఆలోచనలో పడ్డాడు. ఆయన తన మనసులో, “ఈ రాక్షసుడి శక్తి అపారం. కానీ, వీడివల్ల నాకు లాభమే తప్ప ప్రాణహాని లేదు. ఏదో ఒక రోజున వీడి బలాన్ని ఉపయోగించుకుని, నేను చక్రవర్తిని కావచ్చు!” అనుకుని వాడి మాటలకు తన అంగీకారాన్ని తెలిపాడు.

రాక్షసుడు వెంటనే మానవరూపం ధరించాడు. రాజు, రాక్షసమంత్రి కలిసి రాజధానికి చేరుకున్నారు. ఆ సమయంలో అవకాశవర్మ, రాజవర్మ మరణించినట్లు ప్రకటించి, పట్టాభిషేకం చేయించుకునే ప్రయత్నంలో వున్నాడు. రాజును చూస్తూనే వాడికి నోట మాట రాలేదు. రాజవర్మ వాడి వంక గుడ్డురిమి చూసి, “నీ నేరానికి శిక్ష ఏమిటో తెలుసా?” అంటూ ఏదో అన బోయాడు.

రాక్షసమంత్రి రాజును వారించి, “ప్రభూ! ఈరోజునుంచి రాజ్యంలో ఏ నేరం జరిగినా, దోషిని నిర్ణయించడం మీ బాధ్యత, శిక్షించడం నాబాధ్యత. ఈ ద్రోహికి నేను విధించే శిక్షను చూడండి!” అంటూ ఒక్కసారిగా తన ఆకారాన్ని పెంచి, అవకాశవర్మను గుప్పెట్లో పట్టుకుని చప్పున నోట్లో వేసుకున్నాడు. ఆ దృశ్యం చూసిన వారందరూ హాహాకారాలు చేశారు. రాక్షసమంత్రి తిరిగి మానవ రూపాన్ని పొందాడు.

రాక్షసమంత్రి చేసిన పని చూసి రాజవర్మ వణికిపోయాడు. ఇలా జరుగుతుందని ఆయన కలలోకూడా అనుకోలేదు. ఆ రోజు నుంచి ఎంత చిన్న నేరానికైనా సరే దోషిగా విద్వంసించబడిన వాణ్ణి, రాక్షసమంత్రి ఆహారంగా తీసుకునేవాడు. ఉన్నట్టుండి నేరాలు తగ్గిపోయాయి. ప్రజల మధ్య చిన్న చిన్న తగవులు వస్తే, వారిలో వారే సమాధాన పడడం తప్ప, తీర్పు కోసం రాజు దగ్గిరకు రావడం మానేశారు.

ఇలా కొన్నాళ్ళు జరిగేసరికి రాక్షసమంత్రి రాజవర్మతో, “ప్రజలు నేరాలు చెయ్యకపోతే నాకు ఆహారం దొరకదు. నాకు భయపడి ఎవ్వరూ న్యాయస్థానానికి రావడం లేదు. కాబట్టి మనమే ప్రజల మధ్యకు వెళదాం. నువ్వు దోషిని నిర్ణయించు, నేను వాడిని తినేస్తూంటాను,” అన్నాడు.

ఈ ఏర్పాటు రాజవర్మకు నచ్చలేదు. ఆయన రాక్షసుడితో, “నీకు ఆహారం లభించేందుకు, నేనింతకంటే మంచి ఉపాయం ఆలోచించాను. మనం పొరుగురాజ్యం మీదికి యుద్ధానికి వెళదాం. యుద్ధంలో విజయం మనదే అవుతుంది గనక, దొరికిన శత్రుసైనికులను రోజుకొకణ్ణి చొప్పున హాయిగా సంవత్సరాల తరబడి భుజించ వచ్చు,” అన్నాడు.

ఇందుకు రాక్షసుడు సరేనన్నాడు. వెంటనే రాజవర్మ పొరుగు రాజ్యంపై యుద్ధం ప్రకటించాడు. రెండు దేశాల సేనలూ ఒక విశాల మైదానంలో ఒకదాని కొకటి ఎదురు పడ్డాయి. పొరుగు రాజైన ధర్మసేనుడి సైనికబలం అపారంగావున్నది. అయితే, రాజవర్మ సైన్యం మధ్యలో రాక్షసుడు తాటిచెట్టు ప్రమాణంలో అతి భీకరంగా నిలబడి వున్నాడు! వాణ్ణి చూస్తూనే ధర్మసేనుడి సైనికుల కాళ్ళలో వణుకు పుట్టింది.

అప్పుడు రాజవర్మ, ధర్మసేనుడి నుద్దేశించి, “నాకు సైనిక బలంతోపాటు రాక్షస బలం కూడా వున్నది. యుద్ధానికి తలబడి

సైనికులతో పాటు ప్రాణాలు పోగొట్టుకుంటావో, నాకు సామంతుడివై కప్పం కడతావో నీ యిష్టం!” అన్నాడు.

ధర్మసేనుడు, రాజవర్మకు బదులివ్వకుండా, సైనికులను వెనక్కు తిరిగిపొమ్మని ఆజ్ఞాపించాడు. పారిపోతున్న ధర్మసేనుణ్ణి, శత్రుసైనికులనూ చూసి రాజవర్మ ఎకటాట్టహాసం చేస్తూ తరమసాగాడు.

ఆ నమయంలో ఎక్కడినుంచో వచ్చిన పాత మంత్రి ధర్మచింతనుడు, రాజవర్మ ముందుకు వెళ్ళి, “ప్రభూ! ఇక ముందుకు వెళ్ళకండి. ధర్మసేనుడియొక్కని మీరు అర్థం చేసుకోలేక ప్రమాదంలో పడగలరు,” అన్నాడు.

“నాకు భయపడి పారిపోతున్న వాడి వల్ల, నాకు ప్రమాదమా? నీకు మతి భ్రమించలేదుకదా!” అన్నాడు రాజవర్మ.

“ఆలోచించండి, ప్రభూ! ఇప్పుడు మనం మనదేశ సరిహద్దుల్లో వున్నాం. ధర్మసేనుడు తెలివిగా తన సేనలను తన రాజ్యపు సరిహద్దుల్లోకి తీసుకు వెళుతున్నాడు. శాపకారణంగా మీ రాక్షసమంత్రి ఆయన రాజ్యంలో అదుగుపెట్టడానికి ఆయన అనుమతించాలి. అలాకాకుంటే మీ సైన్యం మాత్రమే సరిహద్దులు దాటగలదు. దాన్ని ధర్మసేనుడి సైన్యం ఓడించగలదు. అప్పుడు మన దేశానికి ధర్మసేనుడు రాజవుతాడు. రాక్షసమంత్రి ఆయన అనుమతి లేనిదే మన దేశంలో వుండలేడు. నా మాట విని ఇక వెనక్కు తిరగండి,” అన్నాడు ధర్మచింతనుడు.

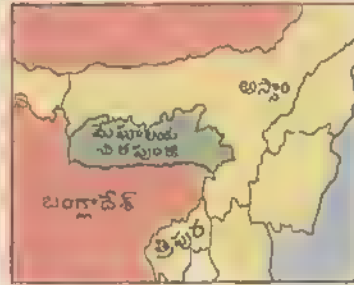
అప్పటికి రాజవర్మకు అసలు విషయం అర్థమయింది. రాక్షసమంత్రి సాయంతో, తను పొరుగు దేశాలపై విజయం సాధించలేనని తెలియగానే ఆయన దిగులు పడి, “ఇప్పుడు నేనేం చేయాలి? పొరుగుదేశపు సైనికులు పట్టుబడక పోతే, రాక్షసుడు నా ప్రజలను తింటాడు. నేను వీడి పీడ ఎలా వదుల్చుకోవడం?” అని అడిగాడు.

అందుకు ధర్మచింతనుడు, “ప్రభూ! రాజుకు పర రాజ్యాలను జయించాలన్న

చందమామ కబుర్లు

భూకంపానికి గురైన పిరమిడ్లు

చరిత్రలో మొట్టమొదటిసారిగా ఈజిప్టులోని పిరమిడ్లు భూకంపానికి గురయ్యాయి. ప్రాచీనకాలం నుంచి ప్రపంచవింతలలో ఒకటిగా ప్రసిద్ధిగాంచి అద్భుతమైన కట్టడాలు పిరమిడ్లు. అక్టోబర్ 19వ తేదీ కైరోను కుదిరిన భూకంపం వల్ల, ఆ నగర సమీపంలోని ఖుఫా, భియోప్స్ పిరమిడ్లు పైభాగం దెబ్బ తిన్నాయి. సక్కారాలోని ఆతి ప్రాచీనమైన ఆరు అంతస్తుల చెఫ్రెస్ పిరమిడ్లోని కొన్ని రాళ్ళు కదిలిపోయాయి. ఈజిప్టు వారసత్వాన్ని చాటి ఈ పిరమిడ్లు మరి దెబ్బతినకుండా చూడడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

అత్యధిక వర్షపాతం!

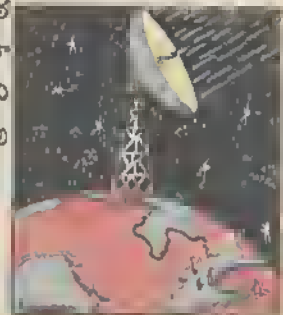
ప్రపంచంలోకెల్లా అత్యధిక వర్షపాతంగల ప్రాంతం ఏలో తెలుసా? మేఘాలయ ప్రాంతంలోని చిరపుంజి అంటారా? కాదు. 1985 వరకు చిరపుంజిలో అత్యధిక వర్షపాతం 11,314మి.మీ. వుండేది. అయితే, ఆ తరువాత హనాయ్లోని వైలేల్లో అంతకన్నా, ఎక్కువ

వర్షపాతం అంటే 11,438మి.మీ. అని ఎవరాలవల్ల తెలియవచ్చింది. ఈయేడు చిరపుంజికి 16కి.మీ. దూరంలో ఉన్న మాసినరామలో ఈ రెండు ప్రదేశాలనూమించిన వర్షం అంటే- 11,873 మి.మీ. కురిసింది. మాసినరామలో సంవత్సరంలో 150 రోజులు వర్షం కురుస్తూనే ఉంటుంది. ఒక్క రోజులో (1952 జూలై 10) అక్కడ 989.6మి.మీ. వర్షం కురిసింది. ఇంతవరకు మన దేశంలో నురెక్కడా అంత వర్షం కురిసినట్లు దాఖలాలు లేవు!

‘దూరగ్రహ వాసుల కంఠస్వరం!’

అమెరికాకు చెందిన ‘నాసా’ (ఎన్.ఎ.ఎస్.ఎ) అనే ఒక అంతరిక్ష పరిశోధనా సంస్థ, కాలిఫోర్నియాలోని మొజావ్ఎడారిలో 34 మీటర్ల వెడల్పాటి ‘డిష్ యాంటెన్నా’ను ప్రతిష్ఠించింది.

దీని ద్వారా, దూర గ్రహవాసుల కంఠ స్వరాలు, ఏవైనా వినిపిస్తాయేమోనని పరిశోధనలుజరుపుతున్నారు!

మహామల్లు!

ఒకప్పుడు కర్ణాటక ప్రాంతంలోని శుంభావతి నగరాన్ని శంబలుడనే రాజు పరిపాలించే వాడు. ఆయన ఆస్థానంలో గొప్ప గొప్ప మల్లులూ, వీరులూ ఉండేవారు.

ఒకప్పుడు మహామల్లుడనే గొప్ప వస్త్రాదు శంబలుని ఆస్థానానికి వచ్చాడు. ఆయన దేశదేశాలలో ఎంతోమంది మల్లులను గెలిచి, ఘనమైన బిరుదులూ, పతకాలూ, సత్కారాలూ పొందిన వాడు. నన్ను ప్రపంచంలో ఎవ్వరూ జయించ లేరు అని చెతికి తోడా వేసుకొన్న మొనగాడు.

మహామల్లు శంబల మహారాజు వద్దకు వెళ్లి, "మీ ఆస్థానంలో నన్ను గెలిచేవాళ్ళెవరైనా ఉన్నారా? ఉంటే సరే. లేకపోతే, ఓడిపోయి నట్టు ఒప్పుకుని, నాకు బిరుదుపత్రం ఇప్పించండి," అని సవాలుచేశాడు.

అందరూ తెల్లబోయారు. ఏమి చెప్పనూ రాజుకు తోచిందికాదు. వెంటనే మంత్రి

లేచి రాజుకు ఏదో సైగచేసి, "దీనికేమున్నది ప్రభూ! మన ఆస్థానంలో ఉంటావుండే 'చండ ప్రచండ దోర్బంద గుండూమల్లు'కు ఈ లోకంలో సాటి ఎవరు? వారు ఇప్పుడు ఊరికి వెళ్ళి ఉన్నారుకదా. ఎల్లుండి పాటికి రానేవస్తారు. వస్తూనే, ఈ మహామల్లుకు బదులు చెప్పనూ చెబుతారు," అన్నాడు.

వెంటనే మహామల్లుకు సమస్తమర్యాదల తోనూ చక్కటి బస ఏర్పాటు చేయబడింది. మహామల్లు బసలో కూర్చున్నాడే కాని, మంత్రి మాటలు విన్నప్పటినుంచీ అతడి మనస్సు అదోకలాగ మారిపోయింది. పరిచారకులను, దగ్గరికి పిలిచి ఆ గుండూమల్లును గురించి భోగట్టాలు అడిగాడు ఆత్రంతో.

అందుకు పరిచారకులు, "ఆయనేనండి ఇక్కడి మల్లులకందరికీ గురువు. వారు యోగసాధనలో ఉంటారు. తగినంత పని కలిగి, ఇక ఆస్థానం పేరు పాతుండేమో అనే

సమయం వస్తే తప్ప సామాన్యంగా ఆయన బయటికే రారు,” అని చెప్పారు.

మరునాడు, మహామల్లు బసకు సమీపం లోనే ఒక ప్రత్యేక భవనం ఏర్పాటు చేశారు. దానికి ఒక బ్రహ్మాండమైన సంహద్వారం అమర్చారు. ఇది చూసి ఆశ్చర్యపడి, “ఏమిటి?” అని అడిగాడు మహామల్లు.

అందుకు సేవకులు, “ఎమున్నదండి? మా గుండూమల్లుగారు దయచేస్తారు. మామూలుగుమ్మం సరిపోదు వారికి! అందు కనే ఆ సంహద్వారమూ, ఆ భవనమున్నూ,” అని బదులు చెప్పారు.

భవనాన్ని నిర్ధం చేసే పనివాళ్లతో మేస్త్రీ, “ఒరేయ్, బాగా గట్టిగా దిమ్మిశ కొట్టండి. మన గుండూమల్లుగారు గనక, అడుగులు వేశారంటే నేల దిగబడిపోయి గోతులు పడుతుంది సుమా. జాగ్రత్త!” అంటూ మాటి మాటికీ హెచ్చరించసాగాడు.

మహామల్లు చూస్తూవుండగానే గంగాళాల నిండా బాదంపప్పులూ, వస్త్రాదులు తినే పదార్థాలూ వచ్చిపడుతున్నాయి.

ఈ అట్టహాసమంతా కనిపెట్టుతూనే వున్నాడు మహామల్లు. ఆ మరునాడు గుండూ మల్లుగారు ఈ కొత్త భవనంలో దిగుతారన్న వార్త నగరమంతటా మారుమోగింది.

అన్నట్టుగానే, మరుసటి ఉదయానికల్లా ఇరవై ఎనిమిది గుర్రాలు లాగేటటువంటి ఒక చిత్రమైన పెద్దబండి వచ్చి భవనం వాకిట నిలిచింది. ఆ తరవాత మంత్రి ఏర్పాటు చేసిన ప్రకారం పరివారమంతా, “చండప్రచండ దోర్లండ గుండూమల్లుగారికి జై!” అంటూ పెద్దగా ఘోష పెట్టారు. మల్లుగారికి స్వాగతమివ్వటానికని మహారాజు గారు స్వయంగా ఆ బండి వద్దకు వచ్చారు.

ఇంతలో ఒక భటుడు, రాజుగారి వెంట వున్న మంత్రి దగ్గరకు వచ్చి, “అయ్యా, మహామల్లుడు బసలో లేదు! ఎటో వెళ్ళినట్టు కాపలావాళ్ళు చెబుతున్నారు!” అన్నాడు.

అప్పుడు మంత్రి చిన్నగానవ్వి, రాజుతో, “మహారాజా! మన వధకం పొరింది. ఆ మహామల్లు, ఈసరికి మన రాజ్య సరిహద్దులు దాటుతూ ఉంటాడు!” అన్నాడు.

ప్రకృతి వింతలు

పరస్పర సహకారం

జంతువులు తమ మీద వాటి ఈగలనూ, కీటకాలనూ తరుముకోవడానికి తమ లోకాలను ఉపయోగిస్తాయి. అయితే, ఎంత పాడవాటి లోక అయినప్పటికీ అది శరీరంలోని అన్ని భాగాలకూ అందదుకదా! అలాంటి పుడు ఒక జంతువు మరొక జంతువు పక్కన నిలబడి, ఒక దానిలోకతో మరొక దాని శరీరం మీది ఈగలను హాయిగా తోలుకుంటూ ఉంటాయి.

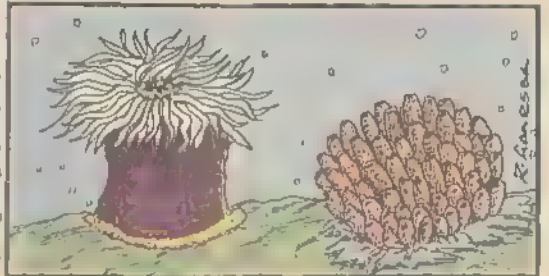
నిద్రించే మొక్కలు!

ఉదయం నిద్ర లేచి, రాత్రి పడుకునే మనుషుల్లాగానే — కొన్ని మొక్కలు రాత్రులలో నిద్రపోతాయి. అటువంటి మొక్కల పువ్వులు పగటి పూట వికసించి, రాత్రిపూట ముడుచుకుపోతాయి. అయితే, ఆ మొక్కలకు రాత్రి పూట వెలుతురూ, పగటిపూట చీకటి ఏర్పాటు చేసినట్లయితే ఆ వెలుతురులో వికసించడం, చీకటిలో ముడుచుకుపోవడం జరుగుతుంది!

సుదీర్ఘ జీవితం

జీవరాసులన్నిటిలో మనుషులే ఎక్కువ కాలం జీవిస్తారు. అయితే, మనుషుల కన్నా ఎక్కువ కాలం జీవించే ప్రాణులు కూడా కొన్ని ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు సముద్రపు రత్న భోగి (సీ అనెమోని) సముద్రపు నాచు (స్పాంజ్) శతాబ్దాల తరబడి ప్రాచీనాలలో ఉంటాయి. వాటి శరీరంలో చనిపోయే జీవకణాలు మళ్ళీ పుట్టుకు రావడమే వీరి చిరాయుకు కారణం.

‘మంచి పిల్లవాడివి కదా, ఫ్లావీ
స్నానానికి రా మరి”

మీ బిడ్డ ‘ఫ్లావీ’ చొమ్మ
మీ బిడ్డను, ఫ్లావీని మీరు విడదీయలేరు

పాండా

చందమామ కలెక్షన్ నుంచి బోలెడు రకరకాల చక్కని, మెత్తటి ముచ్చటైన ఆటబొమ్మలు. ప్రతి బొమ్మ ఎంతో ప్రత్యేకమైనది!

మీ బిడ్డ ఏళ్ళు తరబడి ఎంతో మమకారంతో ఒక్క క్షణం కూడా ఎదిలకుండా ఆడుకోనేలా ఎంతో ప్రత్యేకంగా చందమామ కలెక్షన్ లో ప్రతి ఆటబొమ్మను రూపొందించేయడం జరిగింది.

❑ ఏ వయస్సు వీల్లలకైనా ఎంతో సురక్షితమైనది

❑ అత్యంత శ్రేష్టమైన సింథటిక్ ఫైబర్ లో తయారుచేయడంవల్ల యిది దీర్ఘకాలం ముప్పురాయి.

❑ ఏటివి బుర్రంగా నీళ్ళలో కడగవచ్చు చెడిపోవు, నష్టపోవు.

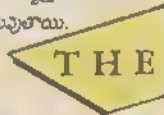
అంతేకాదు, మీ వీల్లలు సంబరపడే విధంగా ఓ అందమైన కానుక!

మీరు కొనుగోలుచేసే ప్రతి చందమామ సాఫ్ట్ టాయ్ లో మీ దుకాణందారుని

తమ గిఫ్టు మామ

అడగండి. దానిని పూర్తిచేసి, యిచ్చిన విరుసామాకు పోస్టుచేయండి. అనేక గంటల తరబడి మీ వీల్లలకు ఎనోటం కలిగించే కానుకల్ని మేము పోస్టులో పంపుతాం ఇప్పుడే కొనండి • ఈ సదవకాశం పరిమిత కాలం వరకే.

అన్ని ముఖ్యమైన సాఫ్టులోనూ లభ్యమవుతాయి.

CHANDAMAMA
COLLECTION

బొంబా

బాంబో

స్నోర్లీ

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 100/-

ఈ ఫోటోల వ్యాఖ్యలు 1993 ఫిబ్రవరి నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.

V. Muthuraman

Subhash G. Shenoy

* పై ఫోటోలకు సరియైన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలో గానీ, చిన్న వాక్యంలో గానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం ఉండాలి.) * డిసెంబర్ నెల 15వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. * మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా ఉన్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 100/-లు బహుమానం. * వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టు కార్డుపైన రాసి, ఈ అడ్డనుకు పంపాలి :- చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు - 26.

అక్టోబర్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : పండిస్తాడు బంగారం, చూడు !

రెండవ ఫోటో : శ్రమలేనిదే దొరకదు, కూడు !

పంపిన వారు : పి. రాజవర్మన్ S/O ప్రకాశరావు,

బూసారెడ్డి గూడా, సికిందరాబాదు - 500 003 (ఆంధ్ర)

బహుమతి మొత్తం రు. 100/- నెలొల్పుతుంది.

చందమామ

ఇండియాలో సంవత్సర చందా : రూ. 48.00

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

డాబ్బిన్ ఏజన్సీస్, చందమామ బిల్డింగ్స్, వడపళని, మద్రాసు - 600 026

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., 188 N.S.K. Salai, Madras 600 026 (India) and Published by B. VISHWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandamama Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adapting them in any manner will be dealt with according to law.

చాలా రకాలలో ఉన్న మేంబర్ షిప్ కు
మీరు ఇవ్వదగిన ప్రతిబాధ ప్రతిమైనా కాదు

చందమామ

వారికి కావలసిన దాషలో చందమామను అందిస్తేయండి :

అన్నమి, బెంగాలి, అంగ్లీష్, గుజరాతీ, హిందీ, ఉన్నతం, మలయాళం,
మరాఠీ, ఉరియా, సంస్కృతం, తమిళం, తెలుగు.

దూరదేశంలో ఉన్నప్పటికీ వారికి మాతృదేశంలో ఉన్న మధురాసుధాతిని కలిగించండి .

సంవత్సర చందా :

అఫ్ఘనియా, జపాన్, మలేషియా & క్రింత

సీ మెయిల్ ద్వారా : రూ. 105.00 ఎయిర్ మెయిల్ ద్వారా : రూ. 252.00

ప్రాన్స్, సింగపూర్, ఇంగ్లండు, ఆమెరికా,

కల్చురల్ కెన్ట్రల్స్ & ఇతర దేశాలు

సీ మెయిల్ ద్వారా : రూ. 111.00 ఎయిర్ మెయిల్ ద్వారా : 252.00

మీ భవదాంశ 'చందమామ వర్లడేషన్స్' పేరు మీదుగా డిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ ద్వారా గాని,

మనిషిగర్ ద్వారా గాని కింది చిరునామాకు పంపండి :

చందమామ పబ్లికేషన్స్, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

మీరు కూడా
అభిరూప సమ్మేళనం
సేకరించండి
మరింత ఆనందం

కోకోనర్, న్యూట్రన్ కుక్కిస్ తో
ఆనంద కోలాహలం!

